

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

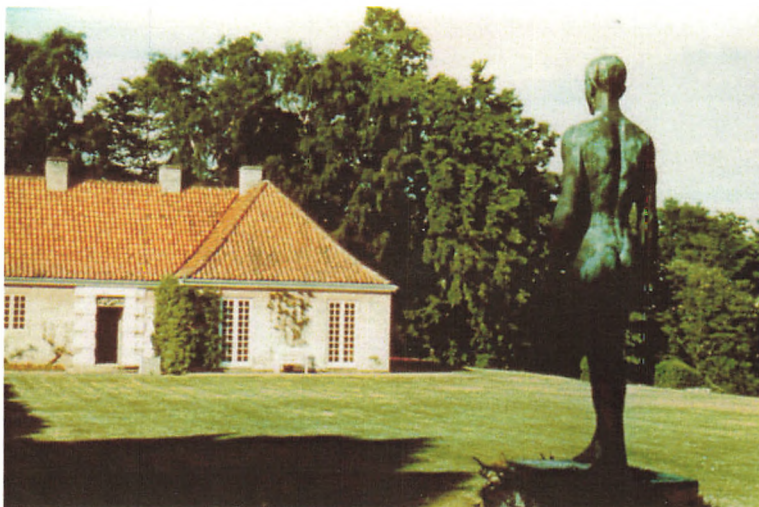

MEDLEMSBLAD FOR HISTORISK FORENING FOR ESPERGÆRDE OG OMEGN

NR 38
JUNI
2005

EGEBÆKKEN

Jarlens Grund

Læs om de spændende ejere af Strandhave/Jarlen, side 18

Snekkersten Guldlistefabrik

Snekkerstens eneste større fabrik eksisterede fra 1902.

Fabrikken brændte i 1913, men blev genopført...

Læs side 3

Da der var rigtige købmænd

- læs interviewet med fhv. købmænd Hans Petersen, der drev købmændsforretning i Kvistgaard i 46 år.

Se side 31

Hvorfor historie ?

Det har i en periode været et mantra for flere politikere at understrege hvor vigtigt det er, at de unge mennesker begynder på uddannelser, som fører dem frem til et job indenfor naturvidenskab, teknologi og lignende.

Bag dette ønske ligger naturligvis en tanke om at det er sådanne fag, der giver gode indtægter til landet. Og det er der heller ingen tvivl om at de gør. Danmark har stolte traditioner indenfor ingeniørfag, bl.a. ved brobygning og vindmøllefabrikation. Og vi ved jo alle, at sådanne industrier og erhverv er med til at give sorte tal på bundlinjen både nationalt og hos den enkelte.

Men hvorfor er det så lige, at det er ganske svært at skaffe det fornødne antal studerende til disse fag? Hvorfor foretrækker stadig flere at tage humanistiske uddannelser - på trods af "presset" for at begynde på de naturvidenskabelige.

Forklaringen er naturligvis ganske enkel: De unge mennesker vælger efter ønsker og interesser og ønsker naturligvis ikke at arbejde med noget, der ikke interesserer dem. Når f.eks. historiefaget stadig er et af de store fag på universiteterne - skønt det fag jo ikke direkte kan måles positivt på nationalregnskabets bundlinje - så er det også fordi mange har indset hvor vigtigt det er, at kende baggrunden for hvorfor vort samfund - og andre samfund - ser ud som de gør i dag.

Historie er jo i virkeligheden læren om alle mulige andre fag. I faget historie indgår en større eller mindre portion af alle andre fag, man overhovedet kan nævne. Og så giver historie ikke mindst forståelse. I første omgang en menneskelig forståelse, men på sigt faktisk også en videnskabelig og saglig forståelse.

Et godt råd er derfor: Drop alle tanker om adgangs begrænsninger, kvoter m.v. Det har vi prøvet en gang, og det førte kun til arbejdsløshed og studerende der måtte tage til takke med 2. eller 3. valg. Tilmed havde adgangsbegrænsningen den kedelige egenskab, at den "vendte den tunge ende nedad" - forstået på den måde, at alle "2. og 3. vælgerne" skubbede svagere unge væk fra en uddannelse de måske godt kunne have klareret. På den måde "lykkedes" det at skabe en stor gruppe mennesker uden uddannelse og jobs i 1980'erne og 1990'erne. Så gentag ikke denne tvivlsomme "succes".

Og husk: En glad og interesseret humanistisk kandidat er mere værd end to uinteresserede og uengagerede naturvidenskabelige kandidater.

Kjeld Damgaard

Guldfabrikken i Snekkersten

af Kjeld Damgaard

Da grosserer Carl Henrik Waldemar Christensen i 1884 flyttede fra sit hus "Villa Vendela" i Skotterup (Strandvejen 294 – nu kaldet "Hope") til sin nybyggede villa i Snekkersten, hørte der en del jord til det nye hus. Huset, som han opkaldte efter sin hustru, Adele Rosenfeld, ligger der endnu – dog ikke længere kaldet "Adele", men derimod "Granhøj". Det har i dag adressen Grønnegangen 40 – førhen Jernbanevej 24.

Carl Christensen ejede nemlig en større parcel langs den nuværende Grønnegangen, men derudover også et større areal vest for Nordbanen. I forbindelse med flytningen af Nordbanen i 1890-91, blev der anlagt en jernbane midt igennem ejendommen. Der blev også eksproprieret et større areal; men alligevel var der mellem den nye jernbane og den gamle jernbane - d.v.s. den nuværende Nørrevej - en større grund tilbage. Og det var ikke vanskeligt at komme over jernbanen til denne del af ejendommen – for lige ud for

ejendommen, var der såmænd en jernbaneoverkørsel, som forbandt de to sider med hinanden. Denne jernbaneoverkørsel forsvandt i 1924 da den afløstes af den lille gangtunnel, som endnu findes ca. 50 meter nordligere, og som i dag forbinder Nørrevej med Gydestien.

Andreas Christensen og hans hustru Emma f. Schubich, fotograferet i april 1899, da Andreas endnu var fabriksbestyrer på en guldfabrik i København.

Dette - lidt uskarpe - foto viser "Bakke Hytten", som Andreas Christensen og familie boede i fra 1913. Billedet viser desuden den overkørsel, som eksisterede mellem nuværende Grønnegangen (hvor fotografen stod og tog dette billede) og østsiden af Guldfabrikken, der ikke ses på billedet, men som ligger til højre for det led, der står længst væk.

Sammenlign også med tegningen på side 11.

Grosserer Carl Christensen, der var født i Helsingør i 1834, var som nævnt gift med Adele Marguerite f. Rosenfeld. Hun var født i Basel i Schweiz i 1846. De havde bl.a. en søn ved navn Andreas Theofilus Christian (f. 1868), og det var denne søn, der i 1901 købte den del af faderens grund, der lå vest for jernbanen. Andreas havde inden da arbejdet indenfor guldfabrikation og var udlært indenfor branchen på "Viggo A. Kleins Guldfabrik" i København. Herefter havde han arbejdet yderligere fire år indenfor branchen i udlandet. Da han vendte tilbage til Danmark, blev han fabriksbestyrer på sin gamle virksomhed i København. Her traf han sin fremtidige kompagnon, Carl Høyer, der var rejsende salgsmedarbejder ved fabrikken.

Kunsten at forgylde med tyndt udhamret bladguld er meget, meget gammel – mindst 3.000 år. Forbruget steg imidlertid først dramatisk i midten af 1800-tallet, da især fotografiernes fremkomst betød en voldsom vækst i efterspørgslen af indrammede billeder. Guldfabrikkerne begyndte at massefabrikere listerne, som kunne være forgyldte, sorte, imiterede eller ægte træsorter, der udførtes i lange lister på 3 meters længde. Listerne var udført i forskellige profiler i enten glat eller ornamenteret tilstand.

Det var ikke lykkedes ret mange danske virksomheder at komme ind på dette lukrative marked – man havde voldsom konkurrence fra udlandet. Imidlertid havde Andreas Christensen

et stort ønske om at starte sin egen guldfabrik, og hvad var mere naturligt end at købe en billig grund af faderen til formålet. Imidlertid skulle der mange penge til at starte en helt ny fabrik helt fra grunden. Christensen havde selv en kapital på 3-4.000 kr. og af faderen låntes 13.000 kr. Nogle slægtninge kautionsede dernæst for en kassekredit i Landmandsbanken på 10.000 kr.

I 1901 kunne Andreas Christensen så opgive sin stilling i København og indlede opbygningen af fabrikken i

Carl Høyer er her fotograferet i Aarhus omkring år 1900. Familien Høyer boede ikke i Snekkersten og omegn, men derimod i Lyngby.

Snekkersten. Da den to etager store fabrik stod færdig og klar til at påbegynde driften i 1902 optog Christensen sin gamle bekendte fra fabrikken i København, Carl Høyer, som kompagnon. Efter sigende indskød Høyer kun et mindre beløb i virksomheden, men kunne officielt heller ikke tegne firmaet. I praksis var det dog både Christensen såvel som Høyer, der tegnede firmaet udadtil.

Carl Høyer (f. 1873) var udlært ved handlen på forskellige handelskontorer i København. Efter af have afsluttet sin uddannelse, forsøgte han sig uden held med en agenturvirksomhed. I stedet rejste han til Tyskland og til Sydamerika og senere til Nordamerika. Efter hjemkomsten omkring 1895 blev han rejsende for guldfabrikken "Viggo A. Klein" i København. I den forbindelse opholdt han sig i en periode i Stockholm. Han blev gift med Alma Constance Frederikke Hansen i 1898 i Stockholm, og deres første barn blev netop født under opholdet her i Stockholm.

Når Høyer blev optaget i virksomheden var det ud fra en betragtning om, at han derved kunne udnytte sine mange kontakter i både ind- og udland. Han skulle således som rejsende indarbejde virksomhedens produkter, medens Christensen selv tog sig af den tekniske ledelse.

Den første Guldfabrik i Snekkersten blev bygget som en to-etagers bygning. Ejendommen er her fotograferet omkring 1905 og foran fabrikken ses i hvid kittel Andreas Christensen og til højre for ham, Carl Høyer.

Fabrikken gik i de første år meget godt. Carl Høyer ydede en god indsats og det var ikke vanskeligt at finde afsætning for produktionen, men man hæmmedes lige fra starten af vanskelighederne med at skaffe tilstrækkelig driftskapital. Alle de midler der havde været til rådighed var gået til at bygge fabrikken og indkøbe maskiner. En forøgelse af kassekreditten til 15.000 kr. kunne ikke finansiere en udvidelse af produktionen i tilstrækkeligt omfang, og det betød i praksis, at lageret ikke var velassorteret og ikke fyldt op.

Det betød, at fabrikken igen mistede mange af de større og bedre kunder, der ikke kunne få de ønskede varer nu og her.

Kundekredsen forringedes således, idet den især kom til at bestå af mindre aftagere, hvis betalingsevne tilmed ikke altid var helt god. Dermed steg salgs- og transportomkostningerne og et større privatforbrug hos de to indehavere af virksomheden gjorde ikke situationen bedre.

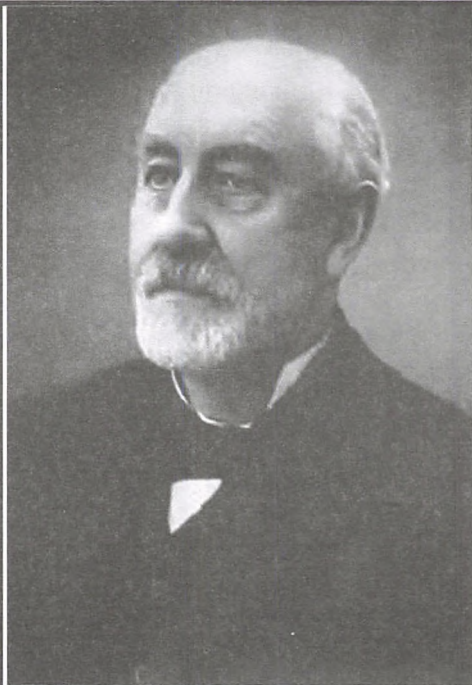
Alligevel lykkedes det Andreas Christensen at rejse nye lån til at udvide fabrikken – vel ud fra en teori om at en udvidelse af fabrikationen ville bringe fabrikken ud af ovennævnte onde cirkel. Imidlertid måtte Christensen låne pengene til udvidelse, da der ikke havde været muligt at opspare en kapital. Det lykkedes at låne pengene af en slægtning i Stockholm, fabrikant John Bernström ("Separator"), og på den måde lykkedes det trods alle vanskeligheder at holde fabrikken i nogenlunde god gænge.

Men den 1. maj 1913 skete katastrofen. Meget tidligt – omkring lidt over klokken tre – om morgenen opdagedes det, at det brændte i loftsetagen på fabriksbygningen. Herfra bredte ilden sig videre til de forskellige udbygninger og kontorbygningen. Denne stod – ved en lang overdækket gang – i forbindelse med lagerrummene samt beboelsesbygningen, der lå lidt væk fra selve fabriksbygningen.

Andreas Christensen vågnede ved ildens knitren og fik hurtigt vækket resten af familien. De nåede dog kun at få reddet nogle få mindre værdis-

Dette foto viser familien Christensen omkring 1906 - i alle fald familien t.v. Andreas Christensen ses stående til venstre med sin hustru Emma f. Schubich siddende foran. Deres tre børn er f.v. Katy, Robert og Valborg. Forrest ses Andreas Christensens moder, Adele f. Rosenfeld. De øvrige personer er tidligere blevet udlagt som familien Høyer, men det har vist at være fejlagtigt - og det har indtil videre ikke været muligt at identificere disse.

John Bernström fødtes i Helsingborg i 1848 af forældre, der drev landbrug. Han fik imidlertid mulighed for at studere og blev i 1867 elev ved Karlbergs Krigsskole. Allerede året efter overflyttedes han imidlertid til det mekaniske værksted. Efter ophold i England 1870-73 vendte han hjem til Stockholm, hvor han blev ansat som ingeniør og kontorchef. Fra 1876 til 1887 havde han sit eget maskinagentur, men fik så forbindelse til ingeniør Gustaf de Laval, som siden 1877 havde arbejdet på at fremstille en separator til udskillelse af fløde fra mælk. I 1883 havde de Laval grundlagt "AB Separator" og da dette selskab i 1886 løb ind i en krise, ansattes John Bernström som ny direktør. Bernström fik hurtigt gang i hjulene, men kun ved en lille list lykkedes det for Bernström at indlede et samarbejde med det tyske firma "Alfa" for næsen af et konkurrerende dansk firma. Samarbejdet med tyskerne blev grunden til det verdenskendte "Alfa-Laval", som nu ikke blot fremstiller mejerismaskiner, men en lang række andre ting, bl.a. varmevekslere, pumper, ventiler, separeringsmaskiner o.m.a. John Bernströms søn, Richard, overtog senere ledelsen af firmaet, men kunne ikke magte opgaven. Både han og faderen døde få år efter.

John Bernströms familie stammer fra Helsingborg og Helsingør. Hans moder var en søster til Carl Christensens moder og brødrene Andreas og John Bernström var altså fætre til Andreas Christensens fader. Dette slægtsskab er årsagen til, at Bernström flere gange stillede garantier eller lånte penge til Andreas Christensens guldfabrik i Snekkersten.

genstande og værdipapirer, inden de skyndsomst måtte forlade huset, der stod i lys lue. I mellemtiden var Helsingør Brandvæsen blevet alarmeret, og herfra sendtes den såkaldte jagtsprøjte, som ved sin ankomst til brandstedet straks koncentrerede sig

om de brændende fabriksbygninger. Imidlertid havde brandvæsenet store problemer med at skaffe vand, for selvom vandværket allerede havde eksisteret i Snekkersten i flere år, var der ikke etableret brandstandere i nærheden af fabrikken. Brandvæsenet

Snekkersten Guldlistefabrik havde i de første 12 år denne rejsende repræsentant - firmaets medindehaver - Carl Høyer. Her er han fotograferet med et udvalg af firmaets guldlistes, som han rejste rundt med i den store kasse. Fotografiet er taget i Randers mellem 1902 og 1909.

måtte derfor trække slanger helt op til vandtårnet på Stolbjerg Bakke – hvilket kun kunne lade sig gøre, da man havde forudset situationen og taget omkring 1000 alen (680 meter) slange med.

Den lokale "Skotterup Sprøjte" var også mødt, men da man her kun rådede over 30-35 meter brandslange, måtte man tilføre vand til sprøjten ved at tappe fra køkkenhanerne i nabovillaerne. Selve fabriksbygningen var grundmuret, medens resten af bygningerne var

bindingsværkshuse. I alle bygningerne fandtes overordentligt brændbare og let fængelige materialer. Slukningsarbejdet var derfor forgæves. Man måtte p.g.a. nedstyrtningsfare nedbryde en mur samt fabriksskorstenen.

Brandvæsenets arbejde fortsatte til kl. 3 om eftermiddagen, da man kunne konstatere at ilden havde fortæret alt – alle bygninger, herunder også fabrikkens maskiner. Man antog, at ilden var opstået ved selvantændelse på fabriks-

Når guldlisterne var klar til at blive sendt ud til kunden, blev de emballeret i en slags klæde og kørt hen til den ventende jernbanevogn. To arbejdere ved fabrikken lægger her to sådanne pakker på en kærre.

bygningens loft, hvor man opbevarede et lager af twist, politur m.v.

ken naturligvis også i forbindelse med driftens indstilling.

Branden gav i øvrigt anledning til en barsk kommentar i Helsingør Dagblad, der konstaterede, at Helsingør Brandvæsen igen havde måttet yde et arbejde i Tikøb Kommune. *"Branden i Snekkersten havde lagt stort beslag på det helsingørske brandvæsen, uden at Tikøb Kommune ydede noget som helst vederlag til Helsingør Kommune"* – hed det blandet andet.

Branden var en katastrofe for virksomheden, bl.a. fordi man netop på dette tidspunkt havde fået oparbejdet et større varelager end normalt. Dette store varelager var imidlertid ikke dækket af forsikringen og det blev vurderet, at tabet alene på varelageret var 15.000 kr. Desuden tabte fabrik-

For imidlertid at fastholde kundekredsen i så stort et omfang som muligt, og for at bevare de dygtige og uddannede arbejdere for fabrikken, anlagdes en midlertidig fabrik i Helsingør. Det var dog ikke nogen større succes – også den gav tab. Da året 1913 var omme viste den direkte drift et underskud på 16.668 kr. Dertil kom lønningerne til hhv. Christensen og Høyer i alt godt 18.000 kr. – d.v.s. at underskud på 35.000 kr. på ét år.

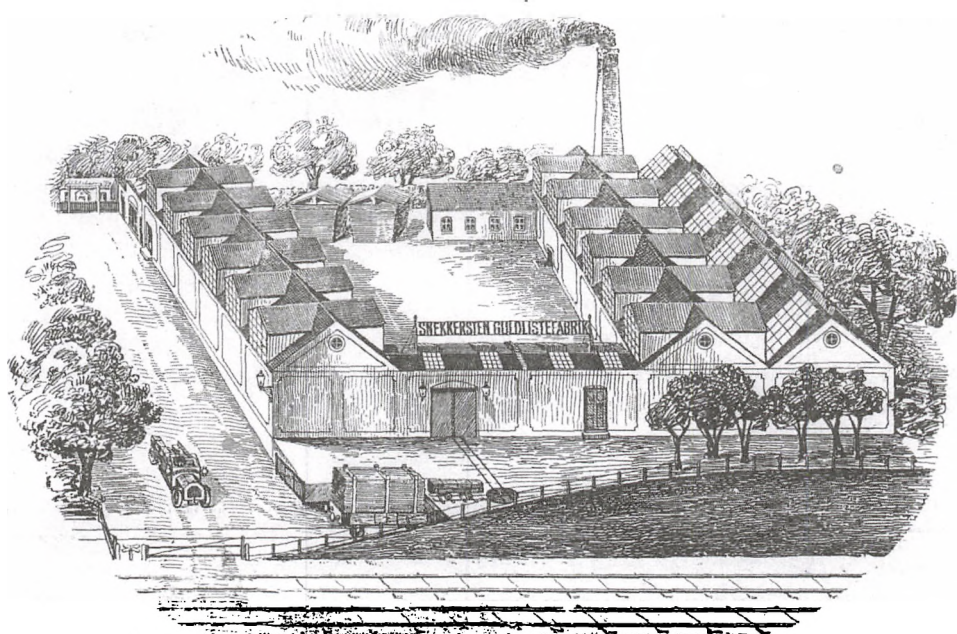
Det kunne økonomien ikke holde til, og i det følgende år måtte den nyopbyggede fabrik en overgang standse betalingerne. En status fra sommeren 1914 viste, at en akkord med kreditorerne ville give disse 55% af deres fordringer.

Imidlertid blev Snekkersten Guldliste-fabrik igen reddet på målstregen af slægtningene i Stokholm. Det var igen brødrene John og Andreas Bernström som stillede kapital til rådighed.

Ved rekonstruktionen af virksomheden blev der desuden ført forhandlinger om Carl Høyers udtræden af virksomheden. Dette skete allerede i november samme år og Christensen fortsatte som ene-ejer af virksomheden. Høyer, der

modtog 1.203 kr. i forbindelse med sin udtræden, arbejdede senere som rejsende repræsentant for forskellige virksomheder – foruden at han var grosserer og havde forskellige agenturer.

I Snekkersten – med eget jernbanespor fra Snekkersten Station – kom der efter nogle problemer gang i produktionen igen. I 1918 beskæftigede fabrikken omkring 50 medarbejdere, hvoraf

Der eksisterer tilsyneladende ikke et foto af den samlede fabrik, der blev bygget i 1913-14. Der findes to tegninger, hvoraf denne er mest troværdig. Man ser fabrikken fra øst, med Nord- og Kystbanen nederst i billedet. Bemærk, at der fører et jernbanespor ind på fabrikkens område, og at der fører en vej over sporerne nederst til venstre på tegningen. Den vej kunne man så komme via nuværende Grønnegangen, Gydestien og Gydevej direkte ned til Strandvejen. Da fabrikken blev nedlagt i 1936, blev de nordre bygninger (t.h.) revet ned, medens den søndre fløj stod frem til 1970'erne.

mange havde været ansat helt fra starten i 1902. Fabrikken var efterhånden blevet en af branchens største i Danmark.

Varerne solgtes til hele Danmark, og der var på det tidspunkt næppe en forbruger af rammelister, der ikke kendte eller førte netop produkterne fra Snekkersten Guldlistefabrik. Men også udover landets grænser kunne specielle produkter sælges – bl.a. i mange oversøiske lande herunder bl.a. Australien.

I 1925 døde slægtingen John Bernström – og hans dødsbo krævede nu at Christensens gæld blev indfriet. Det var en åreladning af de større, men Andreas Christensen klarede at betale de 33.000 kr, som dødsboet skulle have. 33.000 kr. var på den tid en anseelig sum. En faglært arbejder tjente typisk 4.-4.500 kr – om året!

Svenska Överflyg Aktieförbundet

ÅRSSTÄLLANDE DÖDSBETIDEN

Stockholm 1.

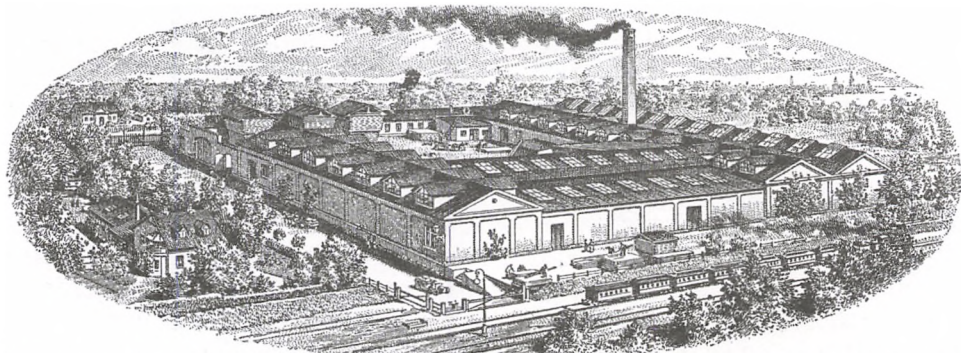
ERÅnd bekräftas, att genom denna dag verkställid
betalning af Daniska Kronor 33.000:- hvarje mellanhandande
mellan Herr Fabrikant A.Christensen, Snekkersten, och
John Bernströms Storböms är Fulltändigt regleradt.

Stockholm den 25 Febr. 1926

För John Bernström
John Bernström

Denne skrivelse er en kvittering for betalingen af det lån som John Bernström havde ydet, men som dødsboet efter Bernström havde opsagt.

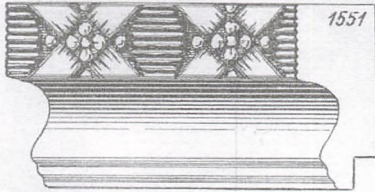
ILLUSTRATION PÅ MODSATTE SIDE:
En side fra Snekkersten Guldlistefabriks katalog. Mange af listerne kunne købes med forskellige guldbelæggninger, sortmalede, sølvmalede eller i en kombination af disse. Kataloget, der ant. stammer fra 1920'erne, er uden priser, men priserne blev almindeligvis opgivet pr. 100 fod til priser helt op til over 100 kr for de mest kunstfærdige.

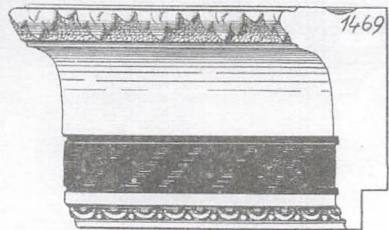
Denne tegning af Snekkersten Guldlistefabrik viser en ganske stor virksomhed, men også at tegneren har været dygtig til at få fabrikken til at se ud af noget. Sammenlign med tegningen på side 11.

4

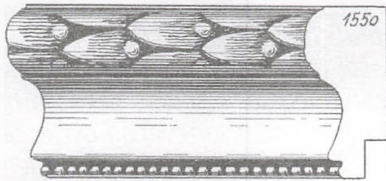
SNEKKERSTEN GULDLISTEFABRIK :: SNEKKERSTEN

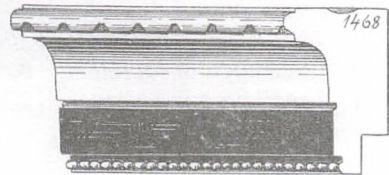
1551

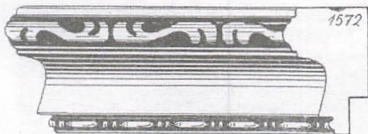
1469

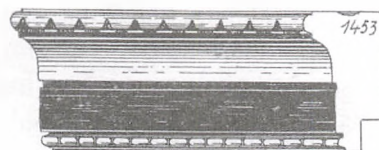
1550

1468

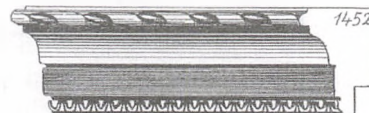
1572

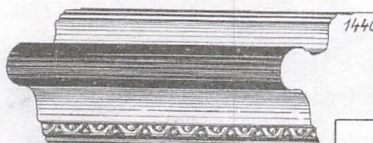
1453

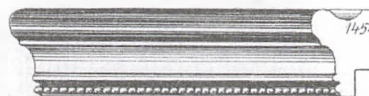
1571

1452

1440

1454

Det har ikke været muligt at finde et fotografi af Guldlistefabrikken, sådan som den så ud i perioden 1913-36. Kun disse to fotos viser en del af virksomheden. Billedet til venstre viser nordsiden af fabrikken - og i forgrunden ses trappen, der i sin tid førte ned til den tunnel, der blev bygget i 1924 for at forbinde Nørrevej og Gydestien. Billedet til højre er fra omkring 1920 og viser en af bygningerne set fra gårdsiden.

I november 1934 var Andreas Christensen efterhånden blevet 66 år og han overvejede stærkt hvad han skulle gøre med sin virksomhed: Salg af virksomheden i sin helhed, bortforpagtning eller udlejning af virksomheden, salg af bygningerne til andet formål, likvidation eller realisering af fabrikken på anden måde.

For at få belyst fordele og ulemper ved de forskellige muligheder kontaktede han sin sagfører, Christian Linde i Fredensborg. Denne rådede ham til at sørge for at udarbejde en inventarfortegnelse og beholdningsliste snarest efter 1. januar 1935. Samtidig rådede sagføreren fabrikant Andreas Christensen til at fortsætte produktionen så

Andreas Christensen, fot. ca 1915

VERDENS-PATENT-BUREAUET

Teldeva:
Byen 3242
Landmandsbanken

Ingeniør-Forening
Grundlagt 1898

Kontortid:
10-4
Lørdag:
10-2

Vester Voldgade 115, København V.

Direktor Bernhard Larsen

Telegram-Adr.: Verdens Patentbureauet, København.

København V., den 12. Juni 1935.
(København V., Danmark)

Herr

Fabrikant John, Rob. Christensen,
Snækersten.

Hovsagt har vi fornøjelsen at tilsende Dem officielt Bevis for, at Deres Rame (med Palsen) og tilhørende Bagklædning (med Palsen) nu er mønsterbeskyttet under Nr. 1 4, 7 9 1.

Beskyttelsen gælder foreløbig til 1938, og kan derefter forlænges.

Med Høflig Hilsen

BERNHARD LARSEN

Bernhard Larsen

længe som muligt. Det ville dels holde virksomhedens økonomi oppe, dels øge mulighederne for at sælge fabrikken som "en igangværende fabrik".

Andreas Christensen har formentlig også fulgt sagførerens råd om at søge fabrikken solgt som en samlet helhed i løbet af foråret 1935, men der meldte sig tilsyneladende ingen seriøse købere. Og fabrikant Christensen fik så den idé at nedbryde størsteparten af fabrikken for dér i stedet at lade opføre en udlejningsejendom. Resten af fabriksbygningerne udlejedes - antagelig efter et par år - til en mindre limvirksomhed med navnet "Magnific". I starten af 1940'erne overvejede Tikøb Kommune at overtage resten af fabrik-

ken m.h.p. indretning til lejligheder, men opgav idéen.

I april 1936 er afviklingen begyndt. Christensen skriver den 20. april 1936, at han endnu havde en del færdige og halvfærdige varer han skulle have realiseret. Den 6. juni skrev han at nedbrydningsarbejdet allerede var påbegyndt og i en skrivelse fra samme periode får vi et indblik i hvad der fandtes på fabrikken på nedbrydnings-tidspunktet:

1 dampmaskine, 1 rundsav med fremføring, 1 rundsav med horisontal og vertikal spindler, 1 ornamentpressemaskine til tryk i træ, 1 ornamentspresse til kridttryk, 1 kridtæltmaskine,

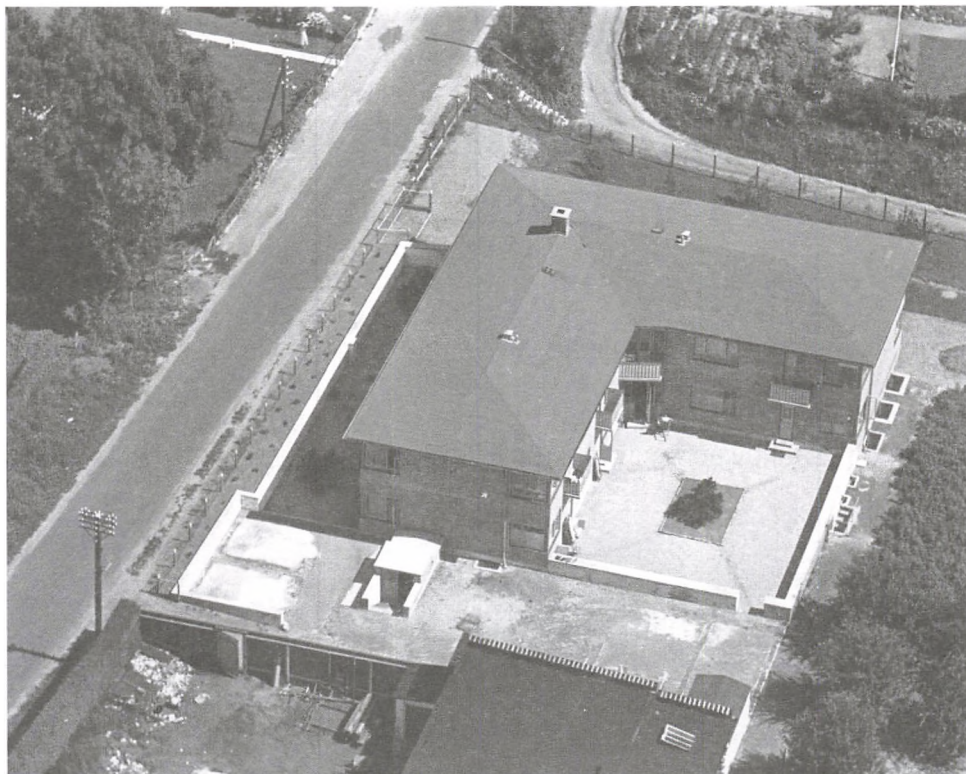

"Bakke Hytten" - senere kaldet "Bakkehuset", fotograferet i 1938, kort efter at de to små huse langs Nørrevej er blevet frastrøket. Faktisk kan man i haven se tømrerne i færd med at opsætte et plankeværk mellem de to ejendomme. Udstykningen skete i forbindelse med nedlæggelse af Guldlistefabrikken. Øverst i billedet kan man skimte den tilbageblevne del af fabrikken, som senere kom til at rumme fabrikken "Magnetic". Bemærk også mælkevognen, der holder på Nørrevej udenfor ejendommen.

1 ornamentsmaseæltmaskine, 1 kridtsigtemaskine, 1 vognvægt, 1 luftkompressor, 1 boremaskine til jern samt mange andre mindre maskindele, remme, fittings, lejer, ventiler m.v.

Udlejningsejendommen blev bygget ovenpå kældrene til den del af den

gamle fabrik, der lå nordligst. Den nye bygning blev indrettet med 8 lejligheder med størrelser på mellem 48 og 72 kvadratmeter. Ejendommen blev døbt "Bakkegaarden" og har nu adressen Nørrevej 75-77. Navnet skyldtes naturligvis Andreas Christensens egen villa på Nørrevej 8 (nu Nørrevej nr. 79), der

"Bakkegaarden" blev opført på den del af grunden, som havde rummet størsteparten af den gamle fabrik. Nederst ses et hjørne af den gamle fabrik, der senere blev til "Magnific", der blev ejet og drevet af fabrikant Niels E. Petersen.

kaldtes "Bakke Hytten" fra omkring 1940 dog kaldet "Bakkehuset". Efter Emma Christensens død, overtoges Bakkegaarden af børnene, der administrerede denne til deres død.

Den mindre ejendom, der blev udstykket ud imod Nørrevej kaldtes "Havehuset".

KILDER:

Interviews med - og materiale fra:
 Erling Reimers, Jollen, Borupgaard.
 Kjeld Haagen Petersen, Nørrevej, Snekersten.
 Grethe og Bill Østerbye, Henriksparken, Dalsborg.
 "Danmarks Søfart, Handel og Industri" (red. af A. Müllertz, 1915-18)
 Diverse materiale i Kjeld Damgaards Arkiv.

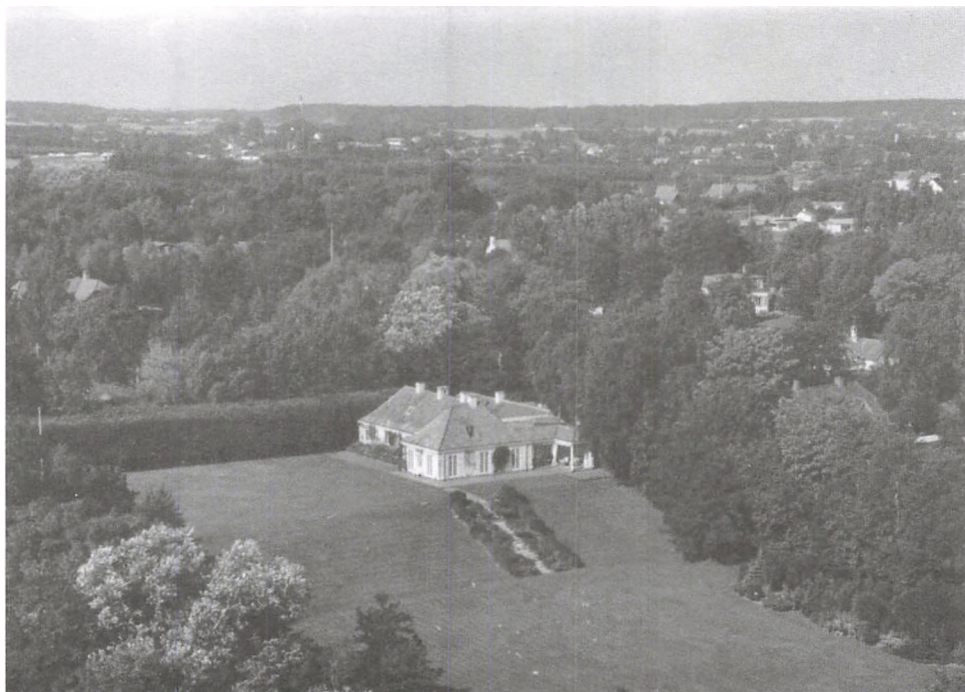
Om Egmont, Kaastrup-Olsen og Jarl

Historien om Jarlens Grund i Tibberup

af Kjeld Damgaard

Endnu i slutningen af 1890'erne var der stadig landbrugsdrift på store strækninger langs Strandvejen ved Tibberup. Og "Strandvejen ved Tibberup"

er jo den strækning som vi i dag kalder "Gammel Strandvej". Men netop i disse år gik det stærkt med udstykningerne. De lokale landmænd – hhv. ejerne af Christiansminde, Tibberup Møllegaard og Tibberupgaard – havde travlt med

Således så ejendommen "Strandhave" ud i sine velmagtsdage. Luftbilledet fra 1950'erne, viser den velplejede ejendom med huset, hvis størstepart blev opført i 1920, liggende på toppen af kystskrænten.

Bladudgiver og bogtrykker Egmont Harald Petersen (1860-1914) ejede grunden i Tibberup - men nåede ikke at bygge på den inden han døde.

Anna Elisabeth Petersen f. Abel (f. 1869) blev gift med Egmont H. Petersen i 1890. Hun blev enke kun 45 år gammel, og solgte efter nogle år grunden i Tibberup.

sælge jordene langs Strandvejen.

Og altså også den ejendom, som vi i dag kalder "Jarlens Grund". Gårdejer Christian Mauritzen solgte således i 1894 denne ejendom til et konsortium under ledelse af fire personer: Louis Hansen, L. Gudme, A. Mathissen og M. Holm. Dette konsortium ser ikke ud til at have gjort noget ved grunden. 10 år senere trådte Gudme ud af investeringen, men først i 1913 solgte de øvrige ejendommen igen, antagelig med en god fortjeneste.

En kendt landligger i Tibberup

Køberen var den fremgangsrige københavnske bogtrykker, Egmont H. Petersen, der i 1904 havde påbegyndt

udgivelsen af ugebladet Hjemmet. Egmont H. Petersen kendte udmærket området, for familien havde i flere år holdt sommerferie på Tibberup Mejeri, der lå på nuværende Tibberup Møllevvej. Som så mange andre "lå man på landet" og under opholdet her har familien naturligvis fået kendskab til denne grund, der jo både rummer en højtliggende del og en lavtliggende del ned mod stranden.

Om Egmont H. Petersen havde tænkt sig at bygge en sommervilla til sig selv, vides ikke. Men i alle fald nåede han det ikke, for han døde allerede i 1914 og selvom hans enke beholdt grunden fik hun heller aldrig bygget på den. I 1919 solgte hun i stedet parcellerne

(der var to) til den ikke helt ringe pris af 100.000 kr.

Den nye ejer var grosserer Sophus Kaastrup Olsen. Han byggede i 1920 et hus på den tomme grund, der allerede dengang var helt skærmet af levende hegn både mod vejen og naboerne. Det nye hus kaldte han for "Ebbasgave" – altså en gave til hustruen Ebba.

En energisk ung mand

I 1911 henvendte en ung, energisk mand ved navn Sophus Kaastrup Olsen sig til grosserer Louis Poulsen. I USA havde han fået øjnene op for at elektricitet nok ville komme til at spille en fremtrædende rolle i fremtiden.

Da nu Louis Poulsen ved siden af sin profabrikation havde nogle elektrotekniske agenturer som interesserede Sophus - og denne havde titusinde kroner, som Louis var interesseret i - endte det med, at Sophus Kaastrup Olsen købte sig til kompagniskab og et "& Co." i grossistvirksomheden i Nyhavn 11. Få år senere blev han enejer af Louis Poulsen & Co.

Som kulturradikal fritænker og direktør i Louis Poulsen & Co. var Sophus Kaastrup Olsen en utraditionel igangsætter og visionær leder. Skønt han levede af købmandskab, var han altid lige oppositionslysten, en kombination der virke-

Sophus Kaastrup-Olsen var manden, der i 1920'erne knyttede Poul Henningsen til firmaet Louis Poulsen, som Kaastrup-Olsen havde købt af Louis Poulsen.

de både inspirerende og provokerende.

Kaastrup-Olsens indsats for PH-lamperne

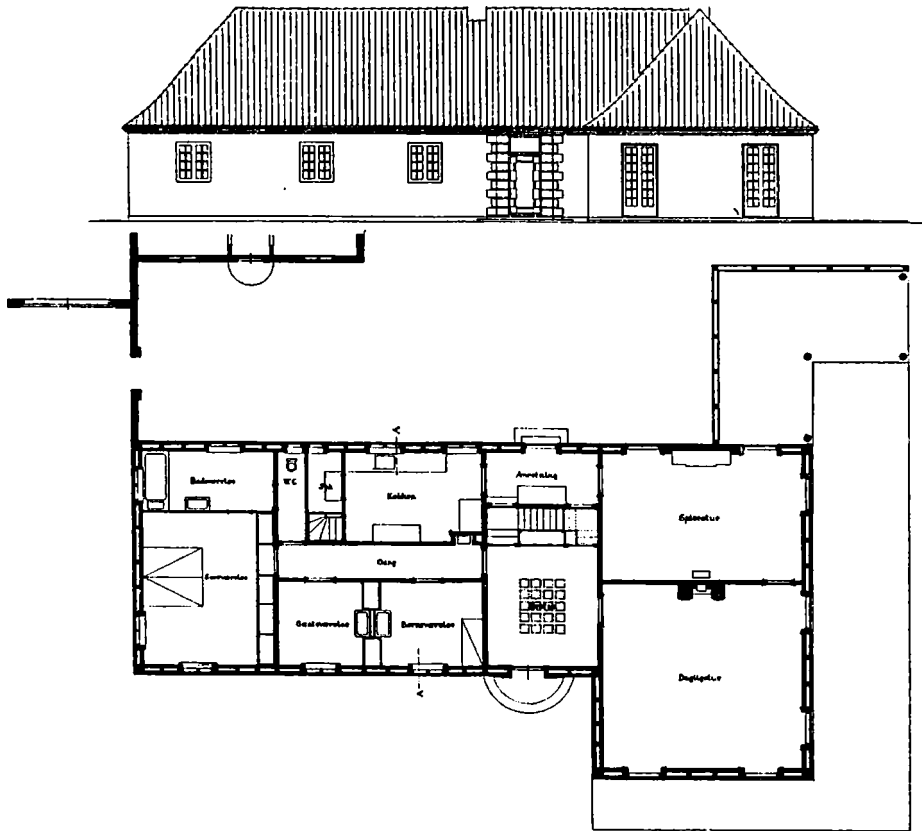
Han forstod vigtigheden af en dybere mening med det, han gjorde, og søgte uimponeret af tidens strømninger at føre sine ideer ud i livet - og havde det ikke været for Sophus, havde PH-lamperne næppe eksisteret i dag.

Sophus Fonden er en dansk lysfond grundlagt i år 2000, der har til formål at fremme og højne lyskvalitet i bred forstand. Fonden virker ved økonomisk at støtte projekter og initiativer, der på en engageret

og visionær måde eksperimenterer med lys og vores opfattelse af lys.

Støtte uddeles efter ansøgning, og ansøgninger vurderes løbende af en uvildig uddelingskomité. Fonden har en kapital på 10 millioner kroner, som uddeles over de næste 20 år.

"Sophus Fonden" administreres af Louis Poulsen Lighting A/S. Det var derfor indlysende at opkalde fonden efter Sophus Kaastrup Olsen

Det var de to arkitekter Th. Henningsen og Ole Falkentorp, der i 1919-20 opførte Eb-basgave til direktør Sophus Kaastrup-Olsen. Tegningen viser grundplan af ejendommen med bl.a. en forstue med ovenlys.

Sidenhen blev ejendommen udvidet med mindre fløje mod nord.

"Ebbasgave" bygges

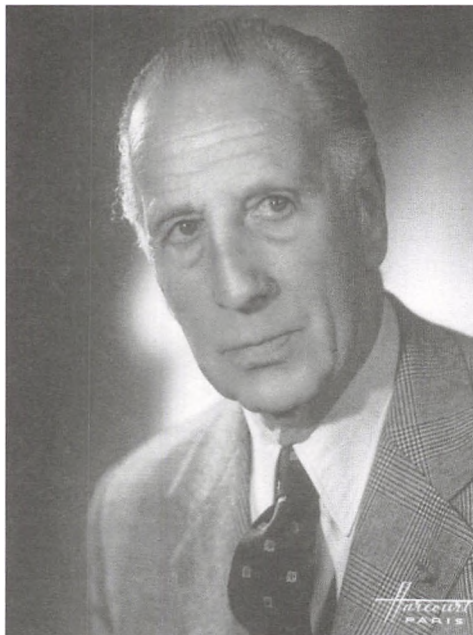
Men tilbage til Tibberup. I 1920 stod det nye hus færdigt. Det var opført af arkitekterne Th. Henningsen og Ole Falkentorp, der tillige tegnede husets møbler. Sidstnævnte kendes også som arkitekten bag Hotel Astoria ved Hovedbanegaarden. I spisestuen udførte maleren Niels Hansen to dekorationer og på kaminen i dagligstuen modelerede billedhugger Svend Rathsach et relief af en springende hjort.

Det var delvist lokale håndværkere, der opførte huset: Murermester Nielsen-Kaas i Snekkersten og tømrermester Harald Tjellesen fra Espergærde. Desuden deltog snedkermester Henning-Petersen, Holte og malermester Gøtke fra København.

Ny ejer og nyt navn til huset

Kaastrup Olsen havde ejendommen indtil sin død i 1938, hvorefter ejendommens mest berømte beboer overtog ejendommen. Hans navn var Viggo Jarl og han var allerede da om ikke verdensberømt – så europaberømt – for sine helt fantastiske skulpturer.

Historien om Viggo Jarl er næsten klassisk: Han ville være kunstner – til sin faders store fortrydelse. Faderen var konferentsråd Vilhelm Jørgensen, der var gift med Anna Plenge. Vilhelm Jørgensen var dybt involveret i flere store danske industriprojekter og havde bl.a.

Viggo Jarl (navneforandring fra Jørgensen) der blev født i 1879 og døde i 1965 - har lagt navn til "Jarlens Grund".

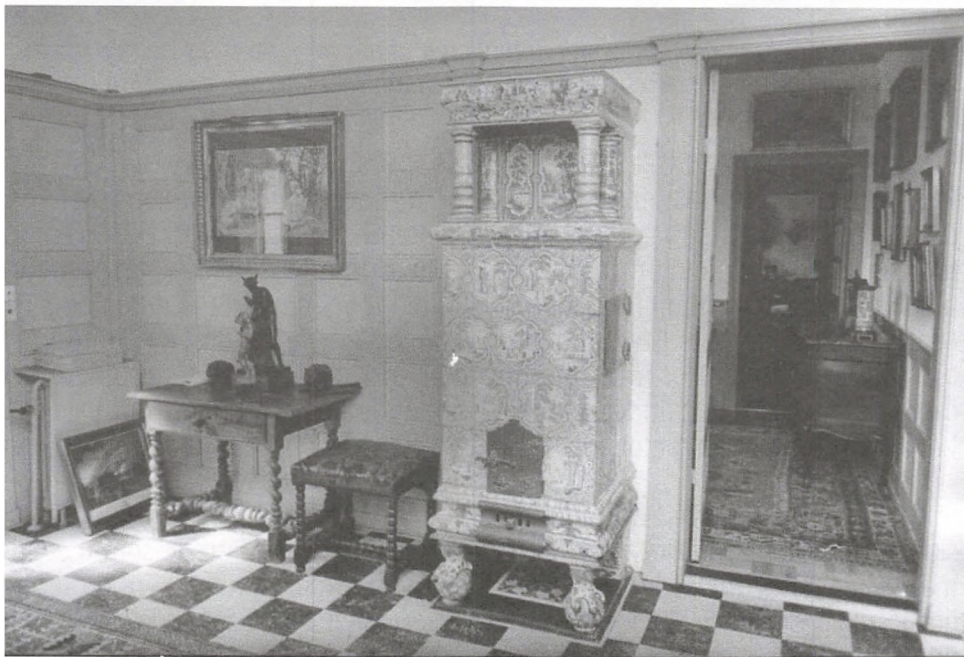
købt fabrikken "Øresund" sammen med en anden lokal industrimand, nemlig G.A. Hagemann fra Borupgaard.

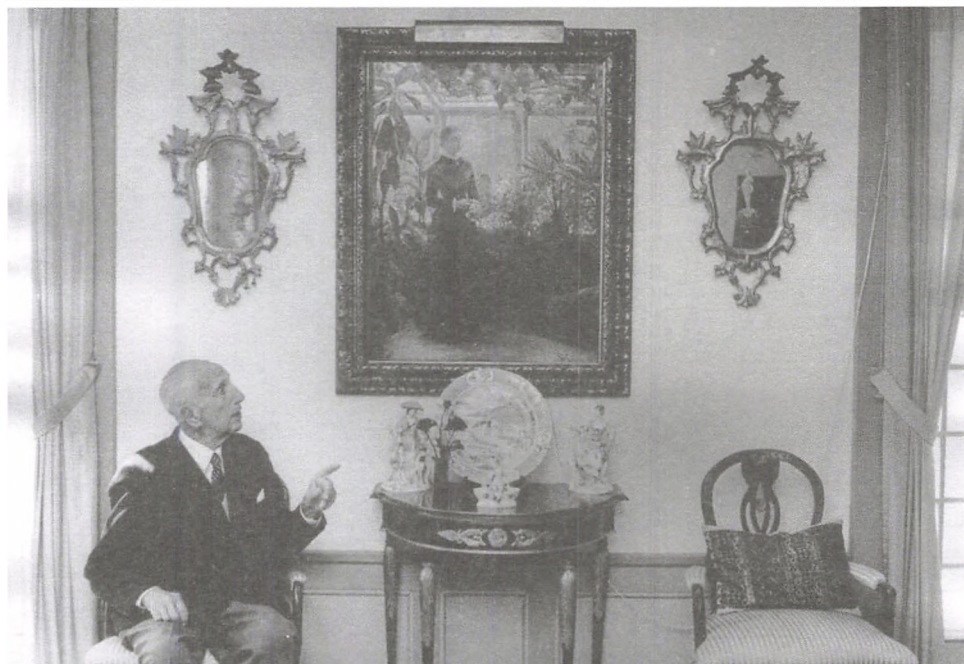
Om Viggo Jarls baggrund

Fabrikken "Øresund" – senere kaldt "Øresunds Chemiske Fabrikker" – blev dog endnu senere bedst kendt under navnet "Kryolitselskabet Øresund".

ILLUSTRATIONERNE OVERFOR:

Et par eksempler på hvorledes Viggo Jarl havde indrettet sig i huset "Strandhave". Fotos fra ca 1960.

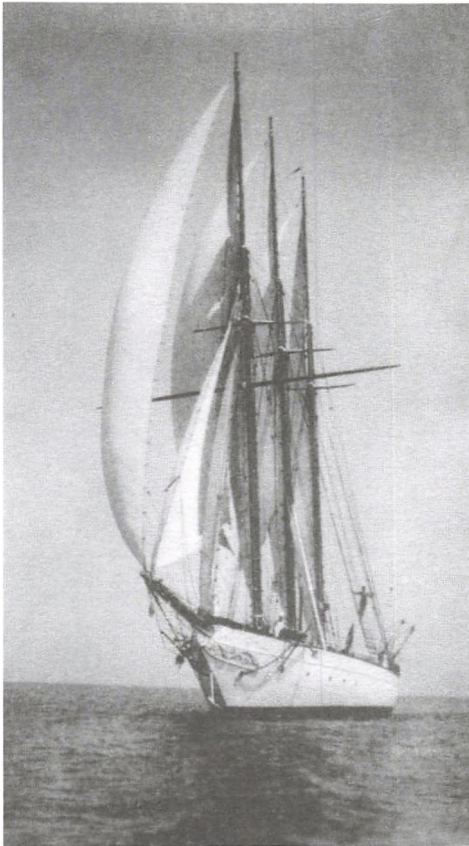

Viggo Jarl sidder her ved portrættet af moderen, Anna Jørgensen. På dette portræt var der altid lys, idet moderen stærkt prægede ham som ung kunstner. Han satte i det hele taget stor pris på hende - og karakteriserede hende "som typen på den stærke danske moder og kvinde".

Firmaet udvandt på Grønland mineralet kryolit, som man især anvendte til fremstilling af aluminium, men også til alun, soda og emaljefremstilling. Det var i slutningen af 1800-tallet en fantastisk forretning for investorerne, da kryolit nærmest kun findes på Grønland, hvor firmaet havde eneret.

G.A. Hagemann var ved århundredeskiftet blandt Danmarks allerrigeste mænd, og Vilhelm Jørgensen havde også sit på det tørre. I Viggos barndomshjem på Østerbro kom mange

af datidens kendte mennesker: politikeren og teologen D.G. Monrad, industrimagnaten G.A. Hagemann, billedhuggeren H. Bissen, maleren P.S. Krøyer, erhvervslederen C.F. Tietgen, lægen Niels Finsen, skuespillerinden Johanne Louise Heiberg, præsten og digteren N.F.S. Grundtvig, kunstneren Th. Willumsen samt mange flere. Det har utvivlsomt formet Viggos videre udvikling, men allerede som 6-7 årig begyndte han at modellere og tegne. Faderen var som sagt - ikke begejstret. Han mente ikke at det var et arbejde

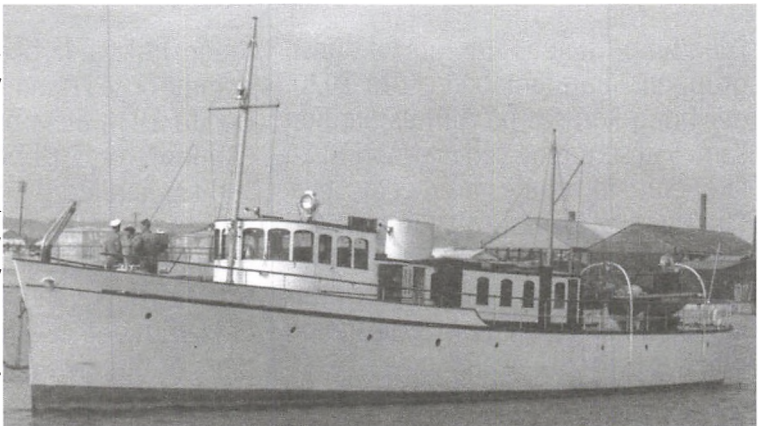
for en voksen mand. Alligevel fik han undervisning af to af datidens kendte kunstnere, Anders Bundgaard og Stephan Sinding.

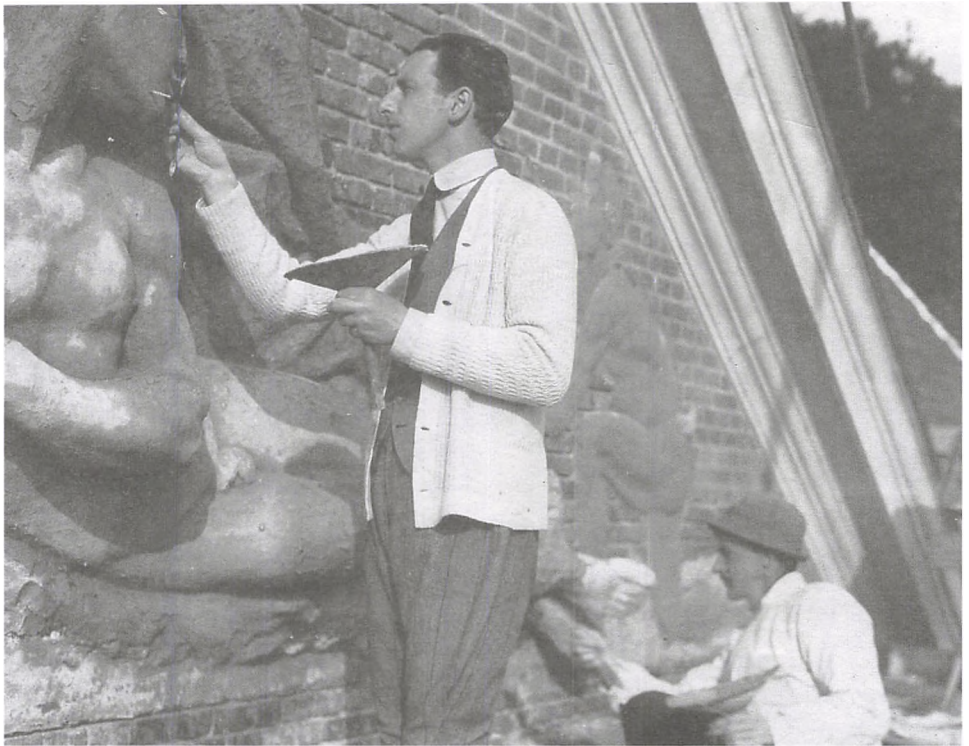
På trods af dette måtte Viggo Jarl indlevere sit første arbejde til Charlottenborg-udstillingen i 1900 – uden faderens vidende. Og det blev vendepunktet, Viggo, der sammen med sine søskende i 1901 skiftede navn til Jarl, rejste samme år til Paris for dér at udvikle sit formsprog. Hans uddannelse kom således fortrinsvis til at finde sted i Frankrig, hvor han stort set boede fast fra 1903 til sin død. Det blev især den naturalistiske ynglingefigur, der vandt hans interesse, og det især billedhuggerarbejderne af unge mænd han i dag huskes for.

Viggo Jarls berømte kunst

Men også andre arbejder bør nævnes: "Ung mand med slanger" fra 1908 kan

Det var et flot syn når sejlskibet "Atlantide" lagde sig for anker ud for Strandhave. Skibet blev senere afløst af motor-yachten, der ses på billedet til højre. Denne båd havde en fast 4-mands besætning og havde hjemme i Cannes.

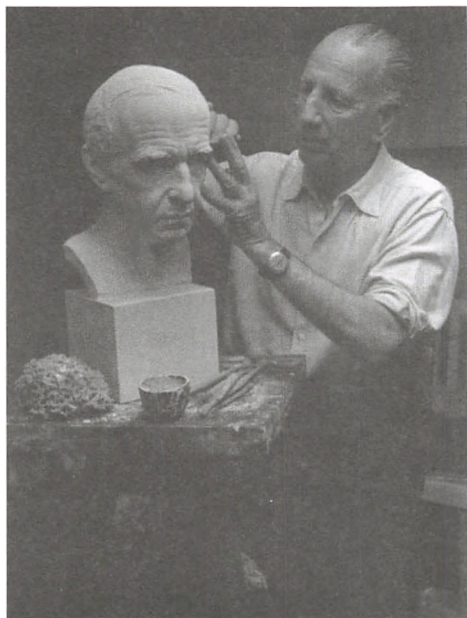

En slægtning til Viggo Jarl ejede i starten af århundredet godset Løndal i nærheden af Silkeborg. Her udførte Viggo Jarl og hans hjælper i sommeren 1912 en fronton på herregårdens hovedbygning. Jarl ses her under arbejdet.

i dag ses på Statens Museum for Kunst, gruppen "Maratonløberen" fra 1920, der i dag kan ses på Aarhus Stadion samt 5 af statuerne ved Marmorkirken i København, mindesmærket for Niels Finsen samt en portrætstatue af C.F. Tietgen, der kan ses i Kongens Have i Odense. I alt kendes 120 større værker indenfor statuer, portrætbuster og relieffer.

Viggo Jarl ejede dog adskillige ejendomme også i Danmark, bl.a. i Aarhus. Og fra 1938 altså også ejendommen "Strandhave" i Tibberup. Her opholdt Jarl sig imidlertid kun om sommeren, men ikke blot på sommerferie. På grunden indrettede han også et atelier, som han flittigt benyttede. Dette atelier er i øvrigt den eneste af bygningerne, der står tilbage i dag.

I 1950 modellerede Viggo Jarl denne buste af maleren og skribenten Johannes Hohlenberg.

"Godt ved muffen"

Når han kom til Danmark havde han ofte sendt sin yacht i forvejen, og det flotte skib kunne så pryde kysten ud for Tibberup under Jarls ophold på Strandhave. Jarl havde i tidens løb to forskellige fartøjer – først et sejlskab og dernæst en motor-yacht, men selv med dette mindre skib som han ejede ved sin død, var der en fast firemands-besætning. Yachten blev anvendt til ture i de danske farvande i sommermånederne.

Jarl havde nemlig ingen økonomiske

problemer. Dels havde han opnået et ganske godt ry som billedhugger, dels havde han arvet et ganske betydeligt beløb fra sine forældre. Han ejede betydelige aktieposter i flere selskaber, bl.a. Kryolitselskabet Øresund. Udover "Strandhave" ejede han en større villa på "la Croisette" i Cannes samt en villa på øen "Ile la Marguerite" ud for Cannes. Til illustration kan nævnes, at Strandhaves indbo i 1955 blev vurderet til 2 mio. kroner – et anseeligt beløb på den tid, hvor et almindeligt parcelhus nemt kunne erhverves for 40.000 kr.

Viggo Jarls Kollegium

Da Viggo Jarl døde i marts 1965 efterlod han sig ikke nær familie. Han havde ingen børn selv og hans to brødre og søster var også døde. Måske håbede eller ventede nevøerne og niecerne på en pæn arv, men de blev i givet fald snydt. Kun ganske få kunstgenstande endte hos familien, resten blev realiseret og anbragt i "Viggo Jarls Fond". Fonden havde det primære formål, at lade opføre et kollegium for kunst- og naturvidenskabs-studerende i Nærum. Både grund og arkitekt var udpeget på forhånd – ligesom Viggo Jarl allerede havde godkendt skitseprojektet.

Tikøb Kommune var interesseret i at købe Strandhave, idet idéen var at give Espergærde Sejlklub mulighed for at etablere sig med både og evt. café og

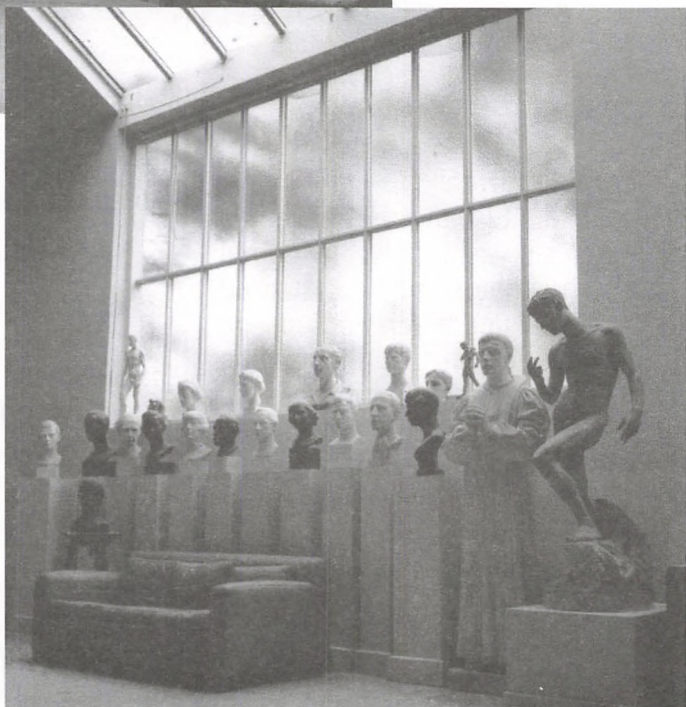

Et kig ind i Viggo Jarls atelier på Gl. Strandvej i Tibberup. Til venstre ses den store figur "Rorgæengeren", der efter sigende skal være modelleret efter model af en ung lokal fisker.

Figuren i hjørnet kaldes "Afgunden" og blev udført i Paris i 1906.

Figuren længst til højre på billedet til højre er fra 1913 og kaldes "Narcissus". Denne skulptur var udført i bronze og stod i mange år i parken ved Strandhave.

Blandt busterne foran vinduet genkendes bl.a. buster af Jørgen Wichfeld (1917), lensgreve Sigfried Raben-Lewetzau (1918) og Christian Houmark (1947).

Her i atelieret i Tiberup havde Jarl flere skulpturer i gips opstillet. Længst til venstre ses "Patetisk Figur" fra 1910. Den store figur til højre for maleriet med de tre mandspersoner, kaldes "Marathonløberen". Den blev udført i 1920 og findes i dag foran Aarhus Stadion. Længst til højre ses "Bønnen" - en figur som Jarl udførte til den reformerte kirke i Frankrig. Figuren forestiller en huguenot-præst og står på øen Sainte Marguerite ud for Cannes.

bestyrerbolig på ejendommen. Men kommunen blev overhalet indenom af fabrikant og direktør Abildgaard fra Løvens Kemiske Fabrikker. Han lagde nemlig en købesum på 2 mio. kr. på bordet og det kunne kommunen ikke hamle op med.

Den sidste private ejer

"Strandhave" skulle nu benyttes som sommerbolig for hans datter, Jytte Abildgaard – og der blev lagt store planer for om- og udbygninger af ejendommen. Ægteparret Rasmussen, der havde været ansat hos Jarl havde fortsat opsynet med ejendommen og boede der endnu. De blev tilbudt at

beholde jobbet, men efter kort tid tabte Jytte Abildgaard øjensynligt interessen for ejendommen, der fik lov at forfalde mere og mere. Også parken blev ikke vedligeholdt og til sidst opgav Rasmussen ævred og flyttede fra ejendommen.

Herefter gik det stærkt. Ejendommen plagedes af indbrud og hærværk og blev overnatningssted for diverse tvivlsomme personer. I 1972 truede bygningen med at styrte sammen og Helsingør Kommune måtte nu tvinge Jytte Abildgaard til at sælge. Dagen efter overtagelsen blev ejendommen revet ned.

Flere steder i parken ved Strandhave, var der opstillet figurer og skulpturer. Alle blev realiseret efter Jarls død, og ingen er tilbage - det havde ellers været et værdigt minde for en af de få danske kunstnere, der kendes i udlandet.

Kun Viggo Jarls gamle atelier overlevede denne periode – og står fortsat sydligst på grunden. Bygningen anvendes af Espergærde Teaterforening.

Efterfølgende blev grunden renoveret og indrettet til jolleplads for Strandhave Jollelaug – og "Jarlen" blev endda i en periode i 70'erne anvendt til friluftskoncerter. Det var dog ikke til alle naboers tilfredshed – og i dag er aktiviteterne på stedet mere stilfærdige.

KILDER:

Interview med Kaj Rasmussen, Mørdrup
Oplysninger fra Inger Østergaard, Egmont, Hellerup

Materiale og fotos fra Kaj Rasmussen
Arkivmateriale i Landsarkivet

Div. materiale i Kjeld Damgaards Arkiv
Mogens Lebech (red.): "Billedhuggeren
Viggo Jarl 1879-1959" (1959)

Peter von Kaufmann: "Kunstneren, mæce-
nen Viggo Jarl" (1979)

Interview i Berlingske Aftenavis 20.10.
1942.

Dengang, der var rigtige købmænd til

Nu 85-årige, forhenværende købmand Hans Petersen fortæller om sine 46 år som købmand i Kvistgaard. Hans Petersen, der nu bor på Stokholmsvej, fortæller bl.a. om hvorledes han blev købmand på befrielsesdagen, og også om sine mange andre interesser og gøremål gennem sit lange liv.

af Kjeld Damgaard

Hans Petersen er landmandssøn fra Auderød ved Karlebo, hvor hans forældre, Inger og Jørgen A. Petersen ejede og drev Skydebanegaarden. Her voksede Hans op sammen med en søster, men skønt han var eneste søn, var det ikke sådan, at Hans *skulle* være landmand. Han fik selv lov at vælge – og han valgte at komme i kommis-lære.

I lære i Pennehave

Efter skolen kom han som 14-årig i lære hos købmand Louis Nielsen på Vestre Pennehavevej i Rungsted. Efter to år kom der en ny købmand, Henry Nielsen, men Hans Petersen fortsatte sin læretid i denne butik. Det var en

mindre forretning, hvor der foruden købmanden og hans kone kun var lærlingen, altså i dette tilfælde Hans Petersen. Han startede med at få 20,- kr om måneden i løn. Af denne løn skulle han selv holde sig på kost og logi, men heldigvis kunne han bo hjemme på gården i Auderød i hele læretiden.

En ung kommis, Hans Petersen, (i hvid kittel) på varetur med kollega i en lille Chrysler-lastvogn. Billedet er fra slutningen af 1930'erne og fra Fredensborg.

Arbejdet hos købmand Nielsen bestod dels i forefaldende arbejde, dels i ekspedition af kunder og endelig i at køre ud med varer til kunderne. Ofte ringede de til købmandsbutikken og bad om at få sendt varerne ud. Det ekspederede lærlingen så på en budcykel – og vel at mærke uden at det kostede kunderne ekstra. Senere steg Hans Petersens løn til det dobbelte – hele 40,- kr om måneden.

Nye tider i Rungsted

Efter læretiden var Hans Petersen en kort periode hos købmand Johannes Pedersen i Fredensborg, men i 1940 fik Hans ansættelse som kommis hos købmand Christian Sørensen, der dengang

havde adresse på Hørsholmvej 18 (nuv. Rungstedvej) i Rungsted. Forretningen lå, hvor nu Rungsted Bytorv ligger, og udgjorde nederste etage af en tre-etagers ejendom. Ejendommen var bygget af købmanden selv og forretningen var derfor også helt moderne.

Hans Petersen fortæller hvorledes det var en helt anderledes oplevelse at komme til at arbejde i så moderne og stor en butik. Her var tre kommis'er, en første kommis foruden købmanden selv. De tre kommis'er, der alle var ugifte, boede i værelser på tredje etage af ejendommen. "- Vi skulle bare ned ad trappen, så var vi på arbejde", fortæller Hans Petersen.

"Munkegaarde Købmandshandel" kaldtes forretningen oprindeligt, da den lå i den del af Kvistgaard, som egentlig var Munkegaarde. Butikken ses til højre, medens villaen til venstre (kaldet "Munkegaard") var bolig for Hans Petersen og familie fra 1946 og til 1989. Det første år boede familien i bagbutikken. På billedet ses i øvrigt en større opstilling af redskaber foran butikken - dengang havde man også isenkram-varer.

Købmandsforretningen ses her på et luftfoto fra omkring 1950. Vinkelbygningen på hjørnet af Munkegaardsvej og Axel Møllers Vej er butikken. Til højre lagerbygning og garage. Bagved villaen, der udgjorde bolig for købmanden og hans familie.

Hans Petersen bliver landmand

I slutningen af juli 1944 døde imidlertid Hans Petersens fader, Jørgen Petersen, som følge af et arbejdsuheld. Det var lige før høsten, og købmand Sørensen gav derfor Hans fri for at tage hjem og hjælpe moderen, der nu stod alene med gården. Hans' ældre søster var gift med en gårdejer i Alsønderup og tilbage på gården var kun en enkelt medhjælper. Til gengæld for at få fri, måtte Hans love at komme og pynte vinduerne i forretningen op til jul. "*Men det var nu ikke særlig let – der var næsten ingen varer at få, og det endte med at jeg kun kunne bruge 10 forskellige varer til de fire store vinduer, som forretningen havde!*".

Men inden da måtte Hans "i lære" som landmand. En fætter, der boede i Hesselrød, hjalp ham med at lære at spænde hestene for og dagen efter faderens begravelse, gik høsten i gang. Men trods de svære odds lykkedes det Hans at drive gården helt frem til næste sommer. Men det var ikke Hans' ønske at blive gårdejer og moderen var ikke interesseret i at drive gården videre.

På udkig efter en forretning

Hans var derfor ude for at kigge efter en forretning som han kunne overtage og drive selv. Den fjerde maj 1945 var han i Kvistgaard og se på købmand Bøvings butik. Imidlertid var Bøving

ikke ejer af ejendommen og da hans kontrakt først udløb i august 1946, så var interessen fra Hans Petersens side meget lille, og Hans tog hjem med uforrettet sag.

Bevogtede sin forgænger

Allerede i 1934 havde Hans Petersen meldt sig ind i Konservativ Ungdom, bl.a. under indflydelse af den senere borgmester i Hørsholm Svend Jørgensen. Som en følge af dette medlemskab blev Hans også involveret i de såkaldte ventegrupper, altså den del af modstandsbevægelsen som først skulle træde i kraft i forbindelse med befrielsen. Som en følge heraf deltog Hans Petersen allerede den 5. maj i en bevogtningsopgave på Hørsholm Kommuneskole. Her var tyskvenlige og såkaldte kollaboratører internerede og blandt disse befandt sig også købmand A. Bøving fra Kvistgaard.

Kvistgaard-gruppen

Da Hans Petersen om aftenen den 5. maj blev afløst skete det tilfældigvis af den såkaldte Kvistgaard Gruppe under ledelse af Th. Pelle Andersen. Denne gruppe havde været blandt de mere aktive gennem lang tid og blandt medlemmerne kan nævnes de tre, som allerede i 1942 stod for den første vellykkede jernbanesabotage i Egebæksvang, nemlig Erling Boysen, Knud Nielsen og Erik Larsen. Af andre medlemmer kan nævnes Henning

Købmand Hans Petersen med sin lille lastvogn, som havde navn og telefonnummer malet på bagsmækken.

Rasmussen, Otto Christiansen begge fra Kvistgaard, samt Karl Højgaard Nielsen fra Reerstrup samt Helge Larsen fra Danstrup.

Gruppens leder den 5. maj var som nævnt Th. Pelle Andersen, der godt nok var anlægsgartner, men som også ernærede sig som ejendomshandler. Købmand Bøving indså nu, at han næppe ville kunne få en fornuftig forretning i gang efter krigen som følge af beskyldningerne om tyskvenlighed, og da han samtidig så, at Pelle Andersen og Hans Petersen samarbejdede, så meddelte han straks, at han gerne ville afhænde butikken. Og da Pelle Andersen som ejendomshandler vidste, at ejeren af ejendommen, grosserer Axel Møller, gerne ville sælge, ja, så blev aftalen en realitet på befrielsesdagen.

Forretningen overtages

Men der skulle nu gå et par måneder inden Hans Petersen kunne overtage butikken. I forårsmånederne havde Hans fået tilsået Skydebanegaardens marker og det var lykkedes moderen, Inger Petersen, at sælge ejendommen. Og den 14. juli åbnede så forretningen i Kvistgaard med Hans Petersen bag disken – i øvrigt med hjælp af moderen, som flyttede med.

Inge-Lise Petersen (f. Bagge) ses her i forretningen engang i 1950'erne. Som medhjælpende hustru var Inge-Lise uundværlig - og hendes altid smilende væsen vandt mange kunder. Senere var Inge-Lise involveret i mange lokale arrangementer, ikke mindst i forbindelse med byfesterne i Kvistgaard i 1970'erne. Før den tid var hun bl.a. suffløse ved de årlige dilettantkomedier på Kvistgaard Kro.

Imidlertid var der det problem at den tilhørende villa var lejet ud – faktisk til fornævnte Th. Pelle Andersen, der først kunne flytte året efter, da hans nye hus stod færdigt. Det betød, at Hans og hans moder måtte bo i tre værelser bagerst i butikken indtil villaen stod klar til indflytning. Rummene havde godt nok hidtil været beboet af den tidligere købmand, men det var en lille lejlighed at komme til at bo i, når man havde været vant til stuehuset på en gård. Hans Petersens moder deltog også i forretningen, men havde desuden i de første år en iskiosk, der stod i hjørnet af haven ud i mod Munkegaardsvej.

Der kommer en købmandsfrue

Men snart skulle der komme endnu en beboer i villaen. Hans havde nemlig – hos fælles venner – truffet Inge-Lise Bagge fra Vallerød. Hun var udlært i Hørsholm Sygekasse og arbejdede indtil giftermålet med Hans i "Sygekassen Fremtiden" i København. I 1947 blev de gift og Inge-Lise blev nu medhjælpende hustru i forretningen – en uvurderlig hjælp for en landkøbmand, der havde brug for mange hænder.

"- Dengang var der rigtige købmænd til", fortæller Hans. "- Det var vigtigt at holde serviceniveauet højt, således at kunden kom igen. Husk på, at i Kvistgaard/Nyrup var der tre-fire andre købmænd, så konkurrencen var hård".

Mange slags varer i butikken

Købmandens sortiment var dengang meget bredt. Foruden kolonialvarerne forhandlede også brændsel og isenkram. Hans Petersen husker bl.a. en leverance af koks til Krogenberggaarden, der havde bestilt 200 hl. koks. Koksene var ankommet på 5 jernbanevogne på Kvistgaard Station og købmand Hans Petersen måtte sammen med en medhjælper – kaldet Christian Skovfoged – veje og læsse koksene og køre dem op til kunden. Imidlertid kunne købmandens lille lastbil kun rumme 20 hl ad gangen, så der måtte køres mange gange.

”- Vi kunne godt kalde os en lille isen-

kram dengang. Vi havde stort set alle typer isenkramvarer, haveredskaber, køkkenredskaber, service m.v.”

Set med dagens øjne er det jo også specielt, at der f.eks. stod saltede sild i kælderen, at vindruer ankom i træ-tønder og at druerne heri lå beskyttet af korkstumper. Man forhandlede f.eks. også kunstgødning, græsfrø, petroleum, kaffeerstatning og man vejede selv mel, sukker, gryn og lignende af til kunderne.

Kvistgaard havde dengang som nævnt i alt 3 købmandsforretninger (Knud Andreasen, H.P. Jensen samt Hans Petersen, der kaldte sig købmand H.P.),

I starten af 1960'erne gennemgik forretningen en gennemgribende fornyelse. I ombygningsperioden var forretningen i en midlertidig bygning i gården. Billedet til højre er taget inde fra denne forretning. Inge-Lise Petersen ses bag disken t.h., sønnen Jørgen ved siden af og foran datteren Tove. Bemærk de mange forskellige typer varer, som forretningen den gang førte.

en Tatol-forretning (Erik Drewsen), en bager (Martin Hansen), en slagter (Poul Madsen), en trikotagehandler (Thea Jensen), en skomagerbutik (Carl Larsen) samt en frisørforretning (Peter Pedersen). Desuden var der en købmandsforretning (Svend Aage Christensen) i Nyrup.

Lærlinge

Alligevel var der grundlag for også "Købmand H.P.", som foruden moderen og hustruen også hurtigt fik en lærling, nemlig Carlo Petersen. Helt frem til 1980'erne havde H.P. lærlinge – den sidste var hans egen datter, Kirsten Petersen, som dog ikke har holdt fast

Når der skulle leveres koks, var det nødvendigt med ekstra hjælp. Her er det svogeren Sven Bagge, der giver en hånd med udkørslen af koks-sækkene.

ved faget. Af andre lærlinge kan nævnes Jørgen Zedeler, Jens Møller (der i mange ledede HIF's gymnastikhold), Lennart Christiansen og Benny Nielsen (fodboldtræner i bl.a. EIF), der som forhandler af kildevand endnu er indenfor handelsbranchen.

Nye tider

Da der i Kvistgaard i 1960'erne og 1970'erne etableredes et meget stort antal fabrikker og virksomheder, fik H.P. en række nye kunder. Og her kom servicen stærkt ind i billedet. Hver dag blev der kørt varer ud til virksomhederne – og efter henvendelse fra firmaet "S 48", fik H.P. den idé i bilen at medtage diverse varer til salg blandt virksomhedernes medarbejdere. Ude på fabrikkerne vidste man at købmanden holdt udenfor hver dag på et bestemt klokkeslæt, og så kunne der købes de mest almindelige varer. Denne handel var med til at holde omsætningen i forretningen oppe – og med til at danne basis for, at der kunne være en medhjælp (disse var: Vivi Sørensen, Lise Sander, Grethe Ravndam, Vibeke Nielsen og Bodil Hansen) ansat i butikken – foruden lærlingen.

Imidlertid indtraf i 1989 den ulykkelige begivenhed at Hans Petersens hustru igennem mere end 40 år, Inge-Lise Petersen, døde. Alligevel valgte den da 69-årige H.P. at fortsætte som købmand. Helbredet var fortsat godt,

Sådan huskes købmand H.P. - iført kittel og igang i butikken - i færd med at betjene kunderne. Hans altid venlige facon og store engagement i stort og småt i Kvistgaard gjorde ham meget populær. En popularitet H.P. stadig møder, når han kommer til byen for at være tilfornet ved folketing- og kommunevalg.

og han fik nu hjælp i butikken af Vita Nielsen, der tilbød sin hjælp i den svære situation.

Blev formand ved første møde

Købmand H.P. engagerede sig hurtigt i det lokale foreningsliv. Faktisk meget hurtigt. Han mødte op til Kvistgaard Borger- og Grundejerforenings generalforsamling i januar 1947 – og blev valgt til formand! " - Jeg tog det nu ret afslappet det første år", husker H.P., "Men senere – i 1960 – blev jeg igen

formand og der havde jeg en meget aktiv fireårig periode". – Bl.a. husker jeg den enorme skuffelse og bitterhed der opstod, da byens skole i Nyrup i 1963 blev nedlagt. Dermed forsvandt en stor del af byens liv og eksistensberettigelse. Hvis en by ikke har service og forskellige faciliteter at tilbyde borgerne, så er det ikke en rigtig by" – understreger H.P., der gennem alle 46 år i Kvistgaard kæmpede hårdt for at Kvistgaard skulle blive tilgodeset.

Politikerne svigtede Kvistgaard

" - Det har været hårdt og meget, meget svært. Stort set alle politikere har været ligeglade med Kvistgaard og de fremskridt der er gjort skyldes alene lokale kræfters vedholdende pres og indsats", understreger H.P.

Og H.P. har virkelig været aktiv på mange fronter. Ikke blot i bestyrelsen for Borger- og Grundejerforeningen, men også som medinitivtager til Kvistgaard Lokalråd, som formand for Kvistgaard Ungdoms Klub og som ansvarshavende redaktør for Kvistgaard Avis. Blandt H.P.'s mange indsatser kan nævnes at han var blandt de første

til at arrangere byfester i Kvistgaard. De indsamlede penge skulle gå til et forsamlingshus i byen – og det lykkedes faktisk, idet der i slutningen af 1970'erne blev bygget et kombineret forsamlings- og idrætsanlæg.

Hjemmeværn og de konservative

H.P. stillede også op til sogne- og byråd flere gange – men altid nederst på listen. En enkelt gang dog som nr. 10, men desværre uden at opnå valg. Det var svært at opnå valg alene med Kvistgaard-stemmer – der boede simpelthen ikke nok mennesker i byen. Alle gangene stillede H.P. naturligvis op for de konservative – som han i

Købmandsforretningen således som den så ud i 1980'erne. Butikken var da for længst omdannet til delvis selvbetjening, men man kunne også vælge at blive betjent på god gammeldags vis.

forbindelse med, at han havde været medlem i 70 (halvfjerds) år i 2004, blev æresmedlem af.

Som en følge af indsatsen i modstandsbevægelsen, blev H.P. også tidligt involveret i Hjemmeværnet og han var da også vært da den senere Kvistgaard-delning blev etableret hjemme i stuen hos Inge-Lise og Hans. Det var naturligt at Inge-Lise på samme måde deltog i den lokale gruppe af lotter. Og Hans' engagement i hjemmeværnet førte ham naturligt videre til også at interessere sig for skydning. Han blev medlem af Daugelykke Skytteforening omkring 1950 – en forening han stadig er aktiv i, efter i tidens løb at have taget adskillige mesterskaber og medaljer.

I det hele taget har Hans Petersen haft et godt og aktivt liv – et liv, der har holdt ham ung meget længe. Eksempelvis var han formand for Ungdomsklubben helt til han var 66 år! Måske var det også fordi ingen anden ville være formand, men en kendsgerning er det, at H.P. endnu har kalenderen fyldt op med aktiviteter næsten hver eneste dag. Alene at få en aftale i stand til den samtale, der ligger til grund for denne artikel, var vanskelig – og måtte udskydes i næsten 14 dage, inden der var "hul" i H.P.'s kalender.

Otium på Stokholmsvej

Da H.P. i en alder af 71 solgte butikken til den nuværende ejer og købmand Jazib Shafiq, flyttede han til Stokholmsvej, hvor han nu er nabo til sin søn og svigerdatter og deres to børn. Men dermed opgav H.P. ikke ævred. Næh, han påtog sig at være have-mand, han begyndte at spille tennis, begyndte at male, at spille kort o.s.v., o.s.v.

" – *Jeg kan godt mærke, at jeg er blevet gammel nu*", siger Hans Petersen, medens vi spiser den til lejligheden indkøbte jordbærkage. Han har nemlig haft lidt problemer med helbredet i den senere tid og har måttet opgive et par af sine mange aktiviteter. Men det er vel også OK, når man er fyldt 85?

KILDER:

Interview med Hans Petersen, Stokholmsvej, Mørdrup.
Fotos m.v. fra Tove Petersen, København.
Diverse materiale i Kjeld Damgaards Arkiv.

To store mindedage

H.C.Andersens 200-årsdag den 2. april og 60-årsdagen for Danmarks Befrielse den 5. maj har "fyldt" meget i foråret 2005, og som bekendt også i vort program. – Derfor skal dagene her i bladet omtales både ud fra den nationale vinkel og fra den lokale foreningsvinkel.

af Holger Dahl

H.C.Andersen

Vor verdensberømte digter, skulle naturligvis fejres ganske ekstraordinært. For flere år siden blev 2005 gjort til H.C.Andersen-året. Alle kulturelle institutioner blev involverede.

Lad det være sagt straks: Der er skabt mange spændende arrangementer og ting, som vi senere vil skønne på; men når man forventer noget særligt, bliver man let skuffet... og skuffede blev vi over det Galla-Show, der blev udsendt fra "Parken" på selve aftenen den 2. april. - Der var meget lidt "andersensk" stemning over det show, og det virkede meningsløst.

Muligheden for herfra at sende en "Andersen-hilsen" til hele verden, til det publikum rundt omkring, der fra

Per Ørting læser sin H.C. Andersen Symfoni i rektor Meislings gamle have i Helsingør.

barndomstiden og på alle sprog kender eventyrene - den blev spildt.

Rektor ved Espergærde Gymnasium, Jens Per Nielsen og formanden for H.C. Andersen Selskabet i Helsingør, er her fotograferet i Espergærde Gymnasiums såkaldte "H.C.Andersen - lokale".

Så havde vi lokalt mere at glædes over. Mange gode udstillinger og forestillinger er blevet vist her. – Og foreningen takker især de 2 oplæsere, Lillian Plon og Per Ørting for deres fortolkninger, der har givet medlemmerne rørende og fortryllede oplevelser. – Dertil skal det med stolthed nævnes, at der i det nyetablerede H.C.Andersen Selskabet i Helsingør, fremover vil være mulighed for at arbejde videre med de dele af digterens store geni, man selv ønsker.

Danmarks Befrielsesdag

Den 5. maj i år, var den sidste "runde befrielsesdag" med betydelig deltagelse af veteraner fra modstandskampen og fra kz-lejrene.

Dette forhold var da også et centralt emne; men det var alligevel den aktuelle debat om besættelsestiden, der tiltrak sig opmærksomheden. Om stikkerlikvideringer, om deltagelse i tysk krigstjeneste, om fødevarer til Tyskland, om østtyske flygtnings for-

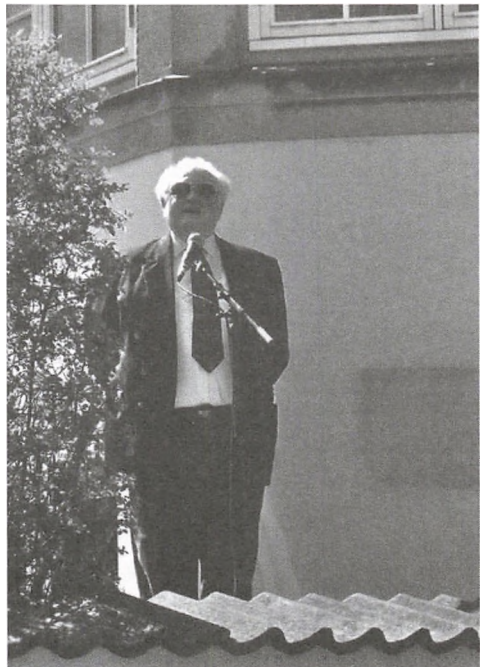
Tilstrømningen til arrangementet på Strandvejen var så stor at politiet måtte afspærre en del af Strandvejen og dirigere trafikken.

hold i Danmark, o.s.v. - For vi ældre er det glædeligt, at den dramatiske tid, som vi oplevede i vor ungdom, bliver husket og drøftet. Der er jo nu åbnet flere arkiver m.v., og de yngre historikere pløjer sig igennem al materialet og skriver afhandlinger om det. - Det er glædeligt for historieinteressen; men der lægges altså samtidig mindre vægt på øjenvidneskildringerne, og det må bemærkes, at der kun er fremkommet meget lidt egentligt "nyt". Det er kendte forhold, der er blevet bedre belyst, og i nogle tilfælde revurderet, der har været det nye udbytte.

Nej, det, som man kan være ked af nu, hvor veteranerne træder af, det er, at diskussionen: samarbejdet med besættelsesmagten contra modstanden imod den, ikke har fået en tydeligere konklusion.-- Næppe afgiver statsminister Anders Fogh Rasmussen en per-

sonlig "tak" til modstandsbevægelsen for, at Danmark blev accepteret som allieret krigsdeltager - før historikeren Bo Lidegaard fremhæver betydningen af samarbejdspolitikken - hvorefter han ansættes i Statsministeriet.

- Personligt mener jeg fortsat, at John Christmas Møller var den politiker, der såvel i 1940 som i tiden hen imod Befrielsen, havde den klareste forståelse for Danmarks situation, og tog klare stilling.

Formanden for Historisk Forening, Holger Dahl, holder velkomsttalen forud for afløsningen af mindepladen for John Christmas-Møller.

Borgmester Per Tærsebøl fotograferet under sin tale den 5. maj ved den nye mindetavle.

Hermed kom vi straks i fuld gang med at omtale den lokale fejring af 60-årsdagen. - Som bekendt, havde Historisk Forening påtaget sig at opsætte en mindeplade for John Christmas Møller på Strandvejen 390 på datoen den 5.maj, og at festligholde dagen. –

Det blev virkelig den begivenhed, som vi havde ønsket, det skulle blive. - Vejret var højt solskin, og Dannebrog vejede mod den blå himmel og det blanke sund. Hjemmeværnsorkestrets Musikkorps Nordsjælland i flotte

Mindetavlen er placeret så den kan ses fra Strandvejen. Den er udført i bruneret messingplade med guldbogstaver. Pladen er forsænket i en sort granitplade.

Det var folketingsmedlem Pia Christmas-Møller, der foretog selve afsløringen af mindepladen. Pia Christmas-Møllers farfar var bror til John Christmas-Møller, der ingen direkte efterkommere har, da hans eneste søn faldt under krigen. Til højre ses foreningens formand Holger Dahl, og i baggrunden tidligere næstformand Jørgen K.W. Hansen.

uniformer spillede så det gjaldede, til glæde for de ca. 150 tilhørere, - og bygningen tog sig strålende ud i det smukke haveanlæg.

Det var en stor oplevelse for mig, som foreningens formand, at byde velkommen og at berette, hvorfor vi finder det rigtig at minde John Christmas Møller, og det var en veloplagt slægtning, Pia Christmas-Møller, der herefter afslørede mindepladen. -Denne er absolut velanbragt på huset. Desværre er teksten svær at læse; men vi håber, at tiden vil hjælpe på dette forhold.

Pia Christmas-Møller talte i klare vendinger om betydningen af at gøre sig grundige overvejelser og træffe valg, som man kunne stå til ansvar for - forhold, hun, som politiker, ønskede at føre videre fra John Christmas Møller.

Den sidste taler var borgmester Per Tærbsøl, der glædede sig over dagens arrangement og pegede på betydningen af også lokalt at markere befrielsesdagene. En beretning om Den Danske Brigades ankomst til Helsingør var et aktuelt stemningsbillede.

Hjemmeværnsorkesteret leverede det musikalske indslag ved mindehøjtideligheden.

Det festlige arrangement afsluttedes med afsyngning af "Der et yndigt land", hvorefter man fik en forfriskning i haven.- Galleri AndersenArt var iøvrigt åben, og mange benyttede derfor lejligheden til at se på kunst.

Foreningen takker hermed alle, der har medvirket til det gode arrangement. Her skal særligt nævnes: Galleri AndersenArt og Musikkorps Nordsjælland, og også Christmas Møllers Mindefond og Bryggeriet Wiibroe skal takkes for støtte.

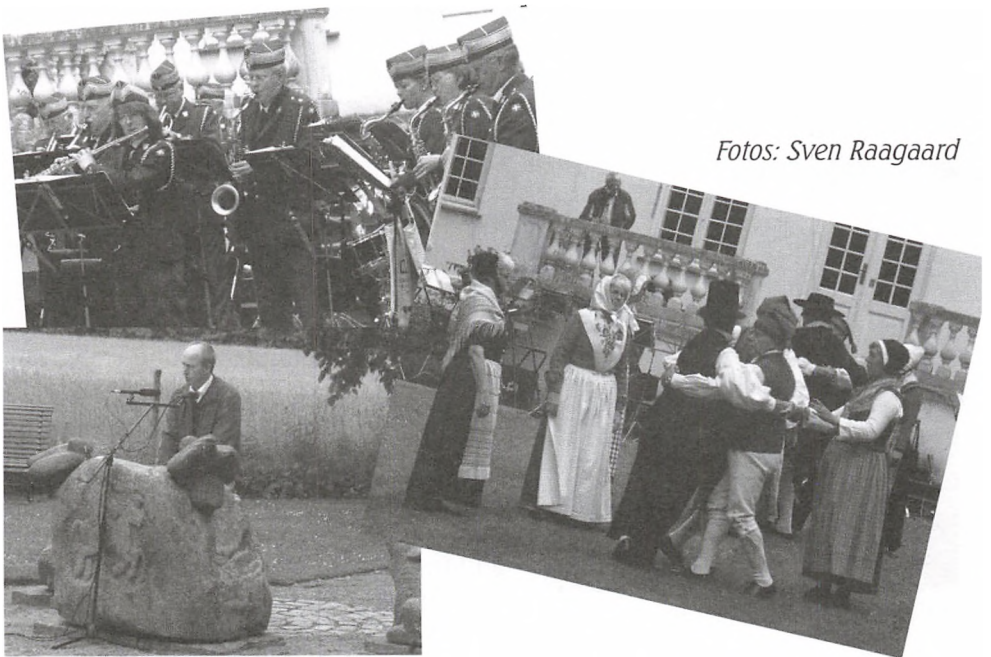
Blandt de fremmødte var enkelte veteraner fra frihedskampen. Her ses Harry Henriksen fra Mørdrup.

Grundlovsmødet på Flynderupgaard

Det er blevet en tradition for mange familier, at Grundlovsdagen hvert år bliver fejret på Flynderupgaard. I år var vejrguderne ikke rigtig med arrangørerne, der bl.a. tæller Historisk Forening. Men alligevel mødte et ganske talstærkt publikum op for bl.a. at se folkedansere, høre Grundlovstalen (i år af lokalhistoriker Kjeld Damgaard), høre hjemmeværnsorkesteret, se spejderne, spise mad fra Spisehu-

set, nyde parken eller overvære Nellemann-fondens årlige uddelinger af fondsmidler til lokale initiativer m.v. Mange siger, at de kommer til dette arrangement fordi det er upolitisk - i modsætning til mange andre arrangementer samme dag.

Men heldigvis ses også nye ansigter hvert år - og der er heldigvis plads til mange flere endnu. Vi ses næste år!

Fotos: Sven Raagaard

Har Du portrætter, malerier eller fortællinger?

OM SKOTTERUP

I forbindelse med forberedelsen af en bog om Skotterup, der planlægges udgivet i foråret 2006, efterlyses oplysninger om Skotterup i bred forstand.

Forfatteren af bogen er Kjeld Damgaard, der tidligere har arrangeret udstillinger om bl.a. Skotterup i samarbejde med Ritta Vognsen Jensen og Christian Sørensen.

Det materiale, der dengang blev indsamlet vil naturligvis blive anvendt,

Del af Skotterup, fotograferet i 1936

men herudover efterlyses materiale som forfatteren ikke tidligere har haft kendskab til.

Så hvis Du allerede har udlånt materialet skal Du naturligvis ikke ulejlige Dig, men hvis Du har kendskab til "nyt" materiale hører Kjeld Damgaard herom.

Det kan f.eks. være

- Fotos af huse, steder eller begivenheder
- Portrætter af personer
- Malerier af steder eller personer
- Dokumenter af alle slags
- Erindringer, dagbøger eller lign.
- Anekdoter
- Slægtsoplysninger

- Ring i givet fald til Kjeld Damgaard tlf. 49 13 52 97 eller

- skriv til adressen

Helgavej 8, Mørdrup, 3060 Espergærde eller

- mail til damgaard@tikobkommune.dk

Bemærk: Materialet ønskes kun til låns m.h.p. affotografering eller kopiering.

Store Stranddag

Den 7. juli 2005 arrangerer **Stejlepladsgruppen i Egebæksvang Sogn** Store Stranddag - en torsdag mellem kl 10.00 og 20.00.

Arrangementet omfatter demonstration af brandsrøjte, rebslåning, fortælling af

skipperhistorier, sejlads med smakkejoller, sandslotkonkurrence, brandslukningsøvelse og meget andet.

Arrangementet er et led i "Nordsjællands Sommerglæder", som Frederiksborg Amts Museumsråd har iværksat.

Den gamle Rørtangvej

I weekenden den 6.-7. august 2005 præ-senterer triumviratet Ritta Vognsen Jensen, Christian Sørensen og Kjeld Damgaard en ny udstilling ved havnefesten i Snekkersten. Det er 7. gang at disse udstillinger gennemføres og denne gang er udstillingens titel:

Mennesker og Huse langs den gamle Rørtangvej

Udstillingen er åben lørdag den 6. august fra kl 14.00 til 24.00 og søndag 7. august fra kl 10.00 til 18.00.

Der er gratis entré for alle interesserede og der vil i de meste af udstillingstiden være muligt at møde mindst en af arrangørerne hvis man har spørgsmål eller kommentarer.

Sommerglæder

"Fra Feriealbummet" er en udstilling på Flynderupgaard Museet der er åben frem til og med den 4. september 2005. Udstillingen viser mange glade sommerminder - badeliv, hoteller, pensionater, ferielejre, strandliv, skovture m.m. på Helsingør-egnen. Der er åbent alle ugens dage kl 12-16. Udstillingen er et led i "Nordsjællands Sommerglæder", der løber over hele sommeren i hele Nordsjælland. På

Flynderupgaard Museet afholdes yderligere Veteranbil-træf den 10. juli kl 13.00-15.30, Tegneværksted alle hverdage i ugerne 28, 29 og 30, samt gadeteaterfestival lørdag den 6. august. Desuden er der hver onsdag kl 10.30-15.00 i juli måned arrangementet "En sommerdag på landet", hvor børn og voksne kan opleve alt det, som man lavde ude på landet i gamle dage.

Møder og arrangementer

LØRDAG DEN 20. AUGUST 2005:

Sommerudflugt til Odsherred

Teaterchef Bent Jeppesen vil gerne vise os sin fødeegn. Vi standser ved Audebodæmningen og hører historien om den store landvinding af Lammefjorden, et resultat af: "Hvad udad tabes, skal indad vindes", slagordet efter 1864. Vi besøger Vejrhøjbuerne, Sejerøbugten samt historiske steder og spiser undervejs vor medbragte frokost på et sted hvor der kan købes øl/vand til rimelige priser. Der bliver også mulighed for at tage en dukkert. På Dragsholm Slot bliver vi guidet rundt og ser ægte spøgelse. Derefter serveres kaffe med lagkage i restauranten (inkl. i prisen). Hjemkomst forventes kl ca 18.00.

Turen køres i dobbeltdækker-bus, og af hensyn til god deltagelse er prisen kun 200 kr pr. deltager. Tilmelding skal ske til kasserer Preben Poulsen, Dyremosevej 6, tlf. 49 13 23 54 senest d. 13. aug. og betaling skal ske ved indsendelse af check eller indsætning på girokonto 6044-3151.

TID OG STED: Lørdag den 20. august 2005, kl 09.00 fra Espergærde Centrets P-Plads ved Tærsebøl Isenkram

TIRSDAG D. 13. SEPTEMBER 2005:

Over Sundet

Lektor Jan Horn Petersen foredrager om forbindelser over Øresund i fortid og nutid med udgangspunkt i internet-hjemmesiden www.oresundstid.dk. Jan Horn Petersen, der underviser i bl.a. historie på Espergærde Gymnasium har samlet et stort materiale om Sjællands og Skaanes fælles historie.

TID OG STED: Tirsdag den 13. september kl 19.15, på Espergærde Bibliotek.

SØNDAG D. 18. SEPTEMBER 2005:

Byvandring i Espergærde

Lokalhistoriker Kjeld Damgaard tager deltagerne ud på en ny byvandring i det gamle Espergærde og dele af Mørdrup Strandvang. Turen er en fortsættelse af byvandringen i juni måned, men nye deltagere er også velkomne. Turen er gratis for medlemmer, for andre er prisen 10,- kr. Turen varer ca. 2 timer.

TID OG STED: Søndag den 18. september 2005 kl 14.00 fra P-pladsen ved Tekn. Forvaltning, Mørdrupvej 13

TIRSDAG DEN 11. OKTOBER 2005:

Sproget hos H.C. Andersen. Sprogenes alkymist: Rasmus Rask

Alle kender H.C. Andersens særlige sprogstil og -tone; ingen skriver helt som han. Men hvad er de konkrete sproglige træk der kendetegner hans stil? Ved hjælp af stilistiske analyser kaster **cand. mag. Kirsten Rask** lys over eventyrfortællerens særlige "hånd". Hør også om Danmarks - formentlig verdens - største sprogforsker gennem tiderne, Rasmus Rask (1787-1832). Han satte sit liv ind for at finde alle sprogs moder - og mistede sin forstand pga. både indre og ydre pres. Man han fortsatte sin forskning. Han vidste, at genialitet koster og forpligter. Og han satte både sit og Danmarks navn på verdenskortet inden for sprogvidenskab - han opfandt en hel ny videnskab.

Foredraget afholdes i samarbejde med H.C.Andersen Selskabet i Helsingør.

Kirsten Rask er cand.mag i dansk og russisk, selvstændig sproglig rådgiver, universitetscensor og forfatter. Hun er vokset op i Nyrup og Espergærde.

TID OG STED: Tirsdag d. 11. oktober kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

TIRSDAG D. 15. NOVEMBER 2005:

Kan I huske...? Skotterup

Et panel af ældre beboere fra Skotterup vil sammen med **lokalhistoriker Kjeld Damgaard** vise gamle billeder og fortælle om personer, huse og begivenheder i Skotterup gennem 1900-tallet. Vi håber, at rigtig mange fra Skotterup og andre med interesse for området, vil møde op og høre om og deltage i arrangementet, hvor der også bliver mulighed for selv at komme med en anekdote eller fortælle om en erindring med relation til Skotterup.

TID OG STED: Tirsdag d. 15. november kl. 19.15 på Espergærde Bibliotek.

TIRSDAG D, 13. DECEMBER 2005:

Sang og julehygge

Sammen med Sangkoret Tubal Kain vil årets nisseværter **Mads Vej-Hansen** underholde og binde enderne sammen på denne aften, der helt står i julehyggens tegn.

Foreningen giver kaffe med æbleskiver samt solbærrom.

TID OG STED: Tirsdag den 13. december 2005, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

Festlig indvielse

Genindvielsen af Ewaldsparken på hjørnet af Stokholmsvej og Ewaldsvej var fastsat til lørdag den 25. juni mellem kl 11 og 12. Og netop i den time regnede det kraftigt. Alligevel lykkedes det at skabe en festlig ramme om genindvielsen af parken, der nu står i en form, der aldrig har været flottere. Historisk Forening havde skænket en bænk til anlægget, og den blev naturligt nok opkaldt efter initiativtageren i 1943 til anlægget, Arne Meyling. Bænken afsløredes af datteren Ritta Vognsen Jensen. En anden bænk blev skænket af Borger- og Grundejerforeningen og opkaldt efter billedhugger Karl Otto Johansen.

Husk foreningens hjemmeside:

www.egebaekken.dk

Klik ind og se de nyeste opdateringer af foreningens program, henvisninger, links, adresser og meget andet.

**Web-redaktør: Mads P. Vej-Hansen,
vej-hansen@dadlnet.dk**

Historisk Forening for Espergærde og Omegn

Årligt kontingent: kr 100,-,
som indbetales på gironr.
604-3151 til kassereren.

Bestyrelse:

Formand: Holger Dahl,
Hyacintvej 19, Mørdrup, 3060
Esp., tlf 49 13 17 16.

Kasserer: Preben Poulsen, Dyremosevej 6, Tibberup, 3060
Esperg., Tlf. 49 13 23 54.

Sekretær: Mads P. Vej-Hansen
Bygmarken 12, Mørdrup
3060 Esp., Tlf. 49 13 24 67

Best.medl.: Nina Etting, Gl
Strandvej 406, Tibberup,
3060 Esp., tlf 49 13 29 00.

Best.medl.: Ruth Sølvhøj,
Mørdrupvej 77 A, Mørdrup,
3060 Espergærde
Tlf. 49 13 21 15

Suppl.: Kirsten Aagaard,
Vildrosevej 5, Mørdrup, 3060
Espergærde, Tlf. 49 13 12 41.

Suppl.: Bjørn Andersen
Lucernemarken 10, Mørdrup
3060 Esp., Tlf. 49 13 11 25

EGEBÆKKEN

Udgives to gange årligt som
medlemsblad for Historisk
Forening.

Redaktion:

Ansvarsh.: Kjeld Damgaard,
Helgavej 8, Mørdrup, 3060 E.
tlf 49 13 52 97. E-post: dam-
gaard@tikobkommune.dk
Holger Dahl, tlf. 49 13 17 16.
E-post: holgerit@tiscali.dk

www.egebaekken.dk

Web-redaktør: Mads P. Vej-
Hansen,
e-post: vej.hansen@dadl.net